

Juho Liikavainio & Niko Kaunisto

RYHMÄYTYMISTÄ EDISTÄVÄ ELÄMYSPUISTO

Opinnäytetyö
Yhteisöpedagogikoulutus

Syksy 2016

MAMK

University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 MAMK University of Applied Sciences		Opinnäytetyön päivämäärä 23.11.2016
Tekijä(t) Juho Liikavainio & Niko Kaunisto		Koulutusohjelma ja suuntautuminen Yhteisöpedagogoin koulutusohjelma
Nimeke Ryhmytymistä edistävä elämyspuisto		
Tiivistelmä <p>Tässä opinnäytetyössä käsitellään Mikkelin ammattikorkeakoululle kehitetyn elämyspuiston suunnitteluprosessia, joka ajoittui syksyn 2015 ja syksyn 2016 väliselle ajanjaksolle. Tarkoituksemme oli kehittää elämyspuistoa tuutoritoimintaa tukevaksi, joten painotamme tässä työssä tuutoritoimintaan sopivia pedagogisia malleja ja menetelmiä. Tavoitteena on selkeästi kuvailla vaiheet ja vaatimukset joita tällainen projekti edellyttää.</p> <p>Elämyspuisto koostuu ryhmytymistä tukevista aktiviteeteista, joissa hyödynnetään elämyspedagogisia malleja. Elämyspedagogisilla menetelmillä pyritään tarjoamaan yksilöille ja ryhmille mahdollisuutta oppia kokemuksen kautta. Lopullisena tavoitteena on siirtää reflektion kautta opitut asiat arkielämään. Elämyspuistoa suunnitellessa toteutimme tarvekartoitushaastatteluja, vierailimme kahdessa suomalaisessa nuorisokeskuksessa, joissa hyödynnetään vastaavia aktiviteetteja sekä järjestimme testipäiviä. Haastatteluilla ja testipäivillä halusimme osallistaa myös muita opiskelijoita elämyspuiston suunnitteluun ja kehittämiseen.</p> <p>Tuotoksena elämyspuistoon suunniteltiin seitsemän tavoitteiltaan erilaista aktiviteettia. Aktiviteettien vaatimusasteet sekä suoritukseen tarvittava aika vaihtelivat aktiviteettikohtaisesti, joka mahdollistaa niiden monikäyttöisyyden. Lisäksi laadimme aktiviteeteille pedagogiset käyttömallit ja turvallisuusohjeet, jotka tiivistimme selkeiksi ohjekorteiksi. Ohjekortteja voidaan käyttää sellaisenaan esimerkiksi tuutoritoiminnassa. Haastateltujen ja testipäiviin osallistuneiden opiskelijoiden antama palaute elämyspuistosta oli positiivista ja toiveena oli, että ne tulisivat osaksi tuutorikoulutusta mikä varmistaisi niiden hyödyntämisen tuutoritoiminnassa.</p>		
Asiasanat (avainsanat) elämyspedagogiikka, tuutoritoiminta, elämyspuisto, alaköysirata		
Sivumäärä 29+23	Kieli Suomi	URN
Huomautus (huomautukset liitteistä) Ohjekortit ja turvallisuussuunnitelmat liitteinä		
Ohjaavan opettajan nimi Lassi Pöyry		Opinnäytetyön toimeksiantaja Mikkelin ammattikorkeakoulu

DESCRIPTION

		Date of the bachelor's thesis 23 November 2016
Author(s) Juho Liikavainio & Niko Kaunisto		Degree programme and option Community education
Name of the bachelor's thesis Experience park for promoting group cohesion		
Abstract <p>This thesis examined the planning process of an experience park developed for Mikkeli university of applied sciences. The process was carried out from the fall of 2015 to the fall of 2016. Our object was to develop the park to support tutor activity so in this thesis we emphasized pedagogical models and methods that are best suited for tutor activity. The goal was to clearly present all the stages and requirements this kind of project calls for.</p> <p>The experience park consists of activities that support group cohesion and utilize experiential learning methods. Experiential methods are used to provide individuals and groups a chance to learn through experiences. The final objective is to transfer the learned things into daily life. While planning the park, we performed interviews, visited Finnish youth centers and held test days for the activities. Through the interviews and test days we wanted to involve also other students in the planning and developing of the experience park.</p> <p>As the result, we planned seven activities with different goals. The activities had variations in the degree of challenge and time necessary to accomplish them which makes them versatile. In addition we created pedagogical methods and safety plans which were then compiled in instruction cards, which can be used as in tutor activity. The feedback given by those who participated in the interviews and test days was positive and their hope was that the activities would become part of the tutor training which would ensure their use in tutoring.</p>		
Subject headings, (keywords) experiential learning, adventure education, tutoring, adventure park, low ropes course		
Pages 29+23	Language Finnish	URN
Remarks, notes on appendices Instruction cards and safety plans attached		
Tutor Lassi Pöyry		Bachelor's thesis assigned by Mikkeli university of applied sciences

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	TAUSTA JA TARVE	2
2.1	Tarve	2
2.2	Kehittämisympäristö	2
3	TEOREETTINEN PERUSTA KEHITTÄMISHANKKEELLE	3
3.1	Ryhmä	3
3.1.1	Ryhmäyttäminen ja ryhmäytyminen	3
3.1.2	Turvallinen ryhmä	4
3.1.3	Ryhmän kehitys	5
3.2	Elämyspedagogiikka	6
3.2.1	Elämyspedagoginen oppimiskehä	7
3.2.2	Yhdessä oppiminen	8
3.2.3	Alaköysiradat elämyspedagogiikassa	8
4	KEHITTÄMISTEHTÄVÄ JA PROSESSI	9
4.1	Kehittämistehtävä ja toimenpide	9
4.2	Prosessin eteneminen	9
4.2.1	Vierailut nuorisokeskuksissa	10
4.2.2	Elämyspuiston suunnittelu	12
4.2.3	Ohjaukseen sopivien aktiviteettien valitseminen	14
4.2.4	Tarvekartoitushaastattelut	14
4.2.5	Ohjekorttien laatiminen	15
4.2.6	Turvallisuussuunnitelmat ja riskianalyysit	19
4.2.7	Testipäivät	20
5	POHDINTA	24
5.1	Prosessin ja tuotoksen arviointi	24
5.2	Oman oppimisen arviointi	26
5.3	Jatkokehittämiskohteet	27
	LÄHTEET	28

LIITTEET

1 Ohjekortit

2 Turvallisuussuunnitelmat & Riskianalyysit

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä kehitetään Mikkelin ammattikorkeakoululle ryhmäytymistä edistäviä pedagogisia menetelmiä suunnittelemalla toimintaan sopiva elämyspuisto. Elämyspuistolla tarkoitetaan tässä yhteydessä yhtenäistä kiinteiksi rakennettujen aktiviteettien kokonaisuutta, joka tarjoaa kampuksen alueella työkaluja ryhmäytymisen edistämiseen, esimerkiksi tuutoritoiminnan kautta. Näiden aktiviteettien on tarkoitus tulla osaksi yhteisöpedagogien, sosionomien ja matkailualan koulutusta sekä tuutoritoimintaa. Lopputuotoksena valmistuivat aktiviteettikohtaiset ohjekortit, jotka sisältävät pedagogiset mallit ohjaajalle toiminnan järjestämiseksi. Painopisteen ollessa ryhmää kehittävässä toiminnassa, puisto eroaa tavoitteiltaan perinteisistä seikkailupuistoista kuten Flowpark, joiden toiminta kohdentuu yksilöelämyksiin (Flowpark 2016). Mahdollisuuksien mukaan puistoa pyritään markkinoimaan myös esimerkiksi yläkouluikäisten ryhmäyttämiseen ja työpaikkojen tyky-toimintaan. Pääkehittämiskumppanina ja kehitystyöntilajana toimi Mamk, joka kutsui koolle työryhmän, joka koostui KN-laitoksen, Mamkin liikuntapalveluiden ja matkailu- ja ravitsemusalan edustajista.

Käytimme aktiviteettien ideoimisessa apuna alan kirjallisuutta, joissa esitellään vastaavia aktiviteetteja. Lisäksi olemme käyneet tutustumassa Anjalan ja Marttisen nuorisokeskuksiin, joissa käytetään jo vastaavia kiinteitä aktiviteetteja. Pyrimme seulomaan ja kehittämään parhaiten Mamkin tarkoituksiin sopivia rakennelmia, joiden rakentaminen, ylläpitäminen sekä hyödyntäminen olisi mahdollisimman helppoa ja vaivatonta. Lisäksi toteutimme haastattelututkimuksen kahdelle vertaistuutorille, jolla saimme opiskelijanäkökulman hankkeen tarpeellisuudesta sekä tuutoroinnin nykytilasta.

Olemme molemmat toimineet Mamkin yhteisöpedagogikoulutuksen vertaistuutoreina, minkä kautta olemme saaneet kokemusta ryhmäyttämisen toteuttamisesta Mamkin kampuksen alueella. Suoritimme myös työharjoittelun Saksassa Erlebnistageissa, jossa toimimme nuorisoryhmien kanssa ja yksi tehtävistämme oli ryhmädynamiikan parantaminen. Siellä käytössämme oli monia kiinteiksi rakennettuja aktiviteetteja, kuten alaköysirata, jotka huomasimme hyvin toimiviksi välineiksi. Aiempien kokemustemme perusteella, niin Mamkista kuin Erlebnistagesta, olemme hyvin kiinnostuneita luomaan ja kehittämään uusia ryhmäyttämismenetelmiä niin Mamkin henkilökunnan, kuin opiskelijoidenkin käyttöön.

2 TAUSTA JA TARVE

2.1 Tarve

Toimeksiantomme käsitti elämyspedagogiikkaa hyödyntävän ryhmäytymistä edistävän elämyspuiston suunnittelun. Lisäksi suunnittelimme pedagogisia menetelmiä käytettäväksi elämyspuiston matalan riskitason aktiviteetteihin. Tavoitteena oli lisäksi luoda sopivia menetelmiä erilaisien ryhmien tarpeisiin. Tarve työllemme tuli suoraan Mamkilta, joka oli jo aloittamassa hanketta. Varsinaista ongelmaa tai epäkohtaa tilaaja ei ollut toiminnassa huomannut, mutta jatkuva kehittäminen toiminnan parantamiseksi oli Mamkin perustana hankkeelle. Tätä tukee myös Mamkin strategia (Mamk 2013, 26) jossa koulutuksen keskeisimpiin tavoitteisiin lukeutuu pedagogisia ratkaisuja tukevat tilat ja oppimisympäristöt. Myös koulutuksen toimenpiteissä mainitaan opiskelijahyvinvoinnin, -liikunnan ja harrastustoiminnan kehittäminen. Suorittaessamme tarvekartoitushaastatteluja tuutoreille esittelimme heille idean elämyspuistosta, jonka he näkivät toimivana ja tarpeellisenä työkaluna tuutortoiminnassa.

2.2 Kehittämisympäristö

Tuutortoiminta on jo vahvalla pohjalla Mamkissa ja sillä on suuri merkitys opiskelijoiden integroitumisen kannalta. Mamkilla on niin opetukseen kuin tuutortoimintaanakin käytössä olevia ryhmättämisvälineitä, mutta ne eivät ole kiinteitä, jonka vuoksi ne eivät ole aktiivisessa käytössä kaikilla koulutusaloilla. Kehittämisen ollessa olennainen osa Mamkin strategiaa ja sen tarjotessa ryhmäytymiseen liittyvää alan koulutusta, on Mamk luonteva taho kehittämään elämyspuiston kaltaisia projekteja. Kiinteiden aktiviteettien rakentaminen myös mahdollistaa sekä aiempaa spontaanin toiminnan järjestämisen että kouluajan ulkopuolella tapahtuvan toiminnan.

Ryhmäytyminen on erityisen tärkeää uusissa opiskeluyhteisöissä, jotta ryhmän sisälle syntyy luottamusta ja yksilö kokee olonsa turvalliseksi. Tuutoreiden vetämä ryhmäytystoiminta ensimmäisellä viikolla onkin saanut hyvää palautetta opiskelijoilta. Myös opettajan on hyvä olla mukana joissain ryhmän aktiviteeteissa, sillä silloin ei ainoastaan opi uusien opiskelijoiden nimiä, vaan myös kehittää luottamusta opiskelijan ja opettajan välille. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelmassa jo tavaksi muodostunut

vuorokauden kestävä ryhmäytymisleiri tarjoaa oivan mahdollisuuden opettajan osallistumiselle. Syntynyt luottamus helpottaa muun muassa opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimisessa ja yleisessä ohjaamisessa tulevana vuosina. (Pantzar 2014, 52.)

Itse koimme tuutoreiden järjestämät ryhmäytysleikit ja –aktiviteetit tärkeiksi opiskelumme alussa. Uskomme, että ilman tällaista ohjattua toimintaa, olisi ryhmän toisiinsa tutustuminen ollut paljon hitaampi prosessi, eikä ryhmän yhteisöllisyys olisi välttämättä muodostunut niin hyväksi, kuin se ensimmäisten viikkojen aikana muodostui. Koimme tällaisen toiminnan niin tärkeäksi, että toimimme myös itse tuutoreina seuraavan syksyn aloittaville opiskelijoille.

3 TEOREETTINEN PERUSTA KEHITTÄMISHANKKEELLE

3.1 Ryhmä

Ryhmä on joukko ihmisiä, jolla on yhteinen päämäärä, ovat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa ja tietävät ainakin suunnilleen, ketä ryhmään kuuluu. Suurin osa ihmisistä kuuluu useampaan ryhmään yhtä aikaa, kuten harrasteryhmään sekä työpaikalla muodostuneeseen ryhmään. (Kopakkala 2011, 36.) Myös Markkanen (2012, 7) mainitsee ryhmän joukkona, jolla on tavoite. Markkasen mukaan esimerkiksi koululuokka on hieman erityinen ryhmä, sillä sen muodostumiseen eivät ole ryhmäläiset itse päässeet vaikuttamaan ja se on jopa yksi vaativimmista ryhmistä, mihin yksilö voi kuulua.

3.1.1 Ryhmäyttäminen ja ryhmäytyminen

Mikko Aalto (2000, 69) kuvailee kirjassaan ”Ryppäästä ryhmäksi” ryhmäytymistä vaiheittain kasvavana prosessina, jonka tuloksena rakentuu turvallinen ryhmä. Kirjan kirjoittamisen aikana ryhmän turvallisuutta rakentava sana ei ollut vielä vakiintunut suomen kieleen, mutta koemme, että sana ”ryhmäytyminen” on löytänyt hyvin tunnistettavan paikan nykyisessä ammattisanastossa. Ryhmäytymisen ollessa ryhmän sisäinen prosessi, ryhmäyttämisellä kuvataan ohjaajan tekemää työtä ryhmäytymisen edistämiseksi. Vanhan mukaan (2015, 75) ryhmäyttämisellä pyritään oppimaan ryhmätoiminnan taitoja, tarjota elämyksiä ja tukea ryhmäytymistä luokkaan. Markkasen (2012, 8)

sanoin ryhmäyttämällä tietoisesti kehitetään esimerkiksi ryhmän kommunikaatioita, turvallisuutta ja luottamusta.

Vanha (2015, 69) tutki ryhmäytymistä yläkoulussa. Tuloksista kävi ilmi, että sekä opettajien, että oppilaiden mielestä ryhmäytyksen tavoitteisiin kuuluivat kouluviihtyvyyden lisääminen, ryhmähengen kasvattaminen ja se, että luokkalaiset ovat kavereita keskenään. Yli puolet oppilaista kokivatkin ryhmäyttämisen lisänneen näitä tuntemuksia, sekä suurin osa koki myös ryhmässä toteutettavien aktiviteettien parantaneen viihtyvyyttä luokassa.

Oppilaat myös käsittivät ryhmäytyksen samalla tavalla ja suurin osan mielestä konkreettinen tekeminen kuuluu olennaisesti ryhmäyttämiseen. Leikki nousi tärkeäksi osaksi ryhmäyttämistä vastausten perusteella, eikä niitä koettu lapsellisiksi. Leikkien lisäksi ryhmätyöt, sekä pelit ja leikit olivat iso osa ryhmäyttämistä. Oppilaat myös kokivat ryhmäyttämisen tavoitteiden olevan erilaisuuden hyväksyminen ja sen koettiin vähentävän kiusaamista, yksinäisyyttä ja syrjintää. Suurin osa oppilaista huomasikin, että ryhmäytyksellä pyrittiin luomaan positiivista ilmapiiriä oppilaiden keskuuteen. Tutkimuksessa nousi esiin ilmiö, jossa ryhmäytyksen alkuvaiheessa oppilaat pyrkivät tehtävien alussa vanhojen kavereidensa pariin, mutta ryhmäytyksen jatkuessa tämä ilmiö väheni, mikä kertoi ryhmäyttämisen onnistumisesta. (Vanha 2015, 72-73, 75.)

3.1.2 Turvallinen ryhmä

Aalto (2000, 15) kertoo turvallisuuden olevan sekä fyysistä että psyykkistä turvallisuutta. Fyysistä turvallisuutta on, kun yksilö ei koe uhkaa itseään ja terveyttä kohtaan. Psyykkinen turvallisuus puolestaan viittaa tilaan, jossa yksilön ei tarvitse kokea negatiivisia tunteita, kuten pelkoa, häpeää ja syyllisyyttä. Parhaimmillaan tällaisessa ryhmässä yksilö myös kokee olevansa hyväksytty. Tässä työssä keskitymme ryhmäytymenelmiin, jotka kasvattavat ryhmän psyykkistä turvallisuutta.

Turvallisuus voidaan jaotella kahteen luokkaan: tosialliseen turvallisuuteen, jolla tarkoitetaan tilaa, jossa yksilön minuus ei ole uhattuna, sekä turvallisuuden tunteeseen joka ei välttämättä korreloi todellisen turvallisuuden asteen kanssa. Yksilö voi tuntea turvallisuutta, vaikka tosiasiassa hänen minuutensa ryhmässä saattaisi olla vaarassa. Tätä kutsutaan yliturvallisuudeksi ja päinvastaista tilannetta aliturvallisuudeksi, eli yksilö kokee

olevansa uhattuna ryhmässä, joka tosiasiassa olisikin turvallinen. (Aalto 2000, 15) Kokeemme, että ryhmäytysaktiviteettien yksi tärkeimmistä tehtävistä on juuri aliturvallisuuden tunteen poistaminen muodostuvista ryhmistä. Elämyspuistossa tähän voisi vaikuttaa tilanteisiin sopivilla pedagogisilla malleilla. Toisaalta on löydettävä tasapaino aktiviteettien käytössä, jottei ryhmään kehittyisi myöskään liiallista yliturvallisuuden tunnetta. Esimerkiksi liian vaativan luottamusharjoituksen käyttäminen varhaisessa vaiheessa, saattaa aiheuttaa psyykkistä tai jopa fyysistä vahinkoa.

3.1.3 Ryhmän kehitys

Tuckmann on havainnut (Pennington 2005, 72–74) viisi erilaista kehitysvaihetta, jotka ryhmä voi käydä läpi. Nämä ovat muodostuminen (*forming*), kuohunta (*storming*), normeista sopiminen (*norming*), suoritusvaihe (*performing*) ja päätös vaihe (*adjourning*). Kaikki ryhmät eivät välttämättä käy kaikkia vaihteita läpi, vaan voivat jäädä jumittamaan yhteen vaiheeseen tai palata takaisin kertaamaan aiempaa vaihetta.

Ensimmäisessä vaiheessa, eli *muodostumisessa*, ryhmän jäsenet alkavat tutustua toisiinsa ja toistensa taustoihin. Tässä vaiheessa ryhmän tulisi käydä kaksi vaihetta läpi. Aluksi ryhmälle tulisi luoda rakenne ja luoda perussäännöt. Tämän jälkeen ryhmä tulisi ohjata kohti tehtävää, jonka vuoksi ryhmä on muodostunut, sekä sopia yhteisistä tavoitteista. Nämä vaiheet luovat ryhmälle identiteetin ja ryhmän mahdollisella johtajalla voi olla suuri vaikutus niiden toteutumisen kannalta. (Pennington 2005, 72). Yleisesti koetusta myönteisestä ilmapiiristä huolimatta tässä vaiheessa koetaan myös negatiivisia tunteita kuten ahdistusta ja epävarmuutta tilanteen ollessa uusi ja outo (Kopakkala 2011, 49).

Toisena vaiheena seuraa *kuohunta*, jolloin ryhmän sisällä voi syntyä ristiriitoja esimerkiksi yksilöiden erilaiset näkemykset tavoitteista ja prioriteeteista ryhmän tehtävästä suoriutumisesta. Tässä vaiheessa on tärkeä oppia tekemään kompromisseja, jotta ryhmä voi saavuttaa yhteisen päämäärän. Ryhmän mahdollisella johtajalla on jälleen tärkeä rooli järjestyksen ylläpitämisessä ja tehtävien organisoimisessa. Jos ristiriitoja ei saada selvitettyä, voi ryhmästä tulla kyvytön jatkamaan kohti yhteistä päämäärää ja ryhmä voi hajota. (Pennington 2005, 73.) Kopakkalan (2011, 49–50) mukaan tässä vaiheessa saat-

taa muodostua myös alaryhmiä, eikä erimielisyyksiä pelätä vaan omia ajatuksia uskalletaan tuoda enemmän esiin. Koulumaailmassa tämä vaihe voi näytyä muuan muassa passiivisuutena.

Normeista sopiminen on tavallisesti kolmas vaihe ja tällöin ryhmästä on kehittynyt jo huomattavasti yhtenäisempi. Säännöt sekä toimintamallit ovat hyväksytyjä ja vakiintuneita ryhmän toiminnassa, eikä niistä synny enää ristiriitoja kuten edellisessä vaiheessa. Vaarana on ryhmän liiallinen kiinteys, joka saattaa jättää ryhmän todellisen tehtävän liian vähälle huomiolle. (Pennington 2005, 73.) Markkanen (2012, 8) kuvailee ryhmällä olevan niin sanottu kaksoistavoite. Asiatavoite pyrkii viemään ryhmää kohti asetettua päämäärää ja tunnetavoite, pyrkii kiinteyttämään ryhmää. Ryhmän pitää löytää tasapaino näiden välillä, jotta kummatkin tavoitteet saavutettaisiin. Kopakkalan (2011, 50) mukaan lisäksi ilmapiiri voi vaikuttaa vapautuneemmalta kuin oikeasti onkaan. Tällöin jäsenet voivat puolustautua esimerkiksi uhraamalla yksilöllisyyttään konfliktien välttämiseksi.

Suoritusvaiheessa ristiriidat ja normeista sopimiset ovat jääneet taakse ja ryhmä toimii tehokkaasti tehtävän täyttymisen edellyttävään suuntaan. Tässä vaiheessa tärkeintä on ryhmän jäsenten välinen keskinäisriippuvuus, joka takaa jäsenten sitoutumisen yhteistyöhön ja työskentelymenetelmiin. Ryhmän tavoista ja tavoitteista riippuen, jäsenet voivat työskennellä yksin, pienryhmissä tai koko ryhmän voimin. (Pennington 2005, 73.) Jäsenten välistä erilaisuutta ei koeta enää ongelmaksi, vaan sitä osataan hyödyntää ryhmän eduksi. Ilmapiiri on yleensä joustava ja avoin, mutta kehittynyt niin kiinteäksi, että uuden jäsenen voi olla vaikea päästä ryhmään sisään. (Kopakkala 2011, 50–51.)

Päätös vaiheessa tiettyä tarkoitusta varten perustettu ryhmä lopettaa toimintansa päämääränsä saavutettuaan. Tämä vaihe voi tulla jo aiemminkin, jos esimerkiksi *kuohuntavaiheesta* ei päästä yli, jolloin ryhmästä tulee kyvytön jatkamaan tai jos useampi ryhmän jäsen jättää ryhmän. Jos ryhmästä on tullut kiinteä, voi siitä olla vaikea päästää irti ja ryhmä voi jatkaa kokoontumista myös myöhemmin. (Pennington 2005, 73-74.)

3.2 Elämyspedagogiikka

Suomessa elämyspedagogiikka mielletään usein osaksi seikkailukasvatusta. Tämä käy hyvin ilmi etsiessä elämyspedagogiikkaa käsittelevää kirjallisuutta, jolloin suuri osa aineistosta käsittelee elämyspedagogiikkaa seikkailukasvatuksen kautta. Luckner & Nadler (1992, 3) kuitenkin selittävät elämyspedagogiikan olevan oppimista tekemisen kautta. Kokemuksellista oppimista tapahtuu, kun yksilö osallistuu aktiviteettiin, reflektoi kyseistä aktiviteettia, oivaltaa ja siirtää oppimansa omaan tulevaan toimintaa ja käyttäytymiseen. Karppinen & Latomaa (2015, 47) myös tekevät tutkimuksessaan selvän eron seikkailukasvatuksen ja elämyspedagogiikan välille ja kertovat niiden olevan sisar-käsitteitä, toistensa synonyymien sijaan. Elämyspedagogiikka ei siis nitoudu ainoastaan seikkailuun, vaan sitä voi käyttää kaikenlaisen opetuksen ja kasvattamisen menetelmänä.

3.2.1 Elämyspedagoginen oppimiskehä

Elämyspedagogiikka perustuu oppimiskehää, jossa on neljä vaihetta. Nämä vaiheet ovat *kokeminen, reflektointi, yleistäminen ja soveltaminen*. Usein itse kokemiselle varataan paljon aikaa, mutta olisi tärkeä suunnitella aktiviteetit niin, että myös kehän muihin vaiheisiin keskitytään, jotta opittu voidaan siirtää tuleviin kokemuksiin. (Luckner & Nadler 1992, 5-6.)

Kokemukset ovat osa jokapäiväistä elämää, mutta niitä voidaan myös suunnitella tiettyjen asioiden oppimiseen. Kun tavoitteet ovat valittu, voidaan suunnitella niiden ympärille sopivia aktiviteetteja. Aktiviteettiin osallistuvat yksilöt keräävät aktiviteettia suorittaessaan kokemuksia. Tämän vaiheen jälkeen prosessia on tärkeä jatkaa, muuten kokemuksista oppiminen jää osallistujan ja sattuman harteille. Ohjaaja ei ole onnistunut tällöin luomaan oppimiselle suotuista ympäristöä ja on näin epäonnistunut tehtävässään. (Luckner & Nadler 1992, 5.)

Reflektointi on vaihe, jolloin kokemuksesta kehittyy osa kokemuksellista oppimista. Tässä vaiheessa on tärkeä antaa aikaa, jotta osallistuja voi prosessoida näkemäänsä, tunteuksiaan ja ajatuksiaan aktiviteetin aikana. Yksilö voi suorittaa tämän vaiheen itsenäisesti, mutta se voidaan myös tehdä ryhmän kanssa missä kokemuksen tarkoituksellisuutta voidaan avata esimerkiksi keskustelun kautta. (Luckner & Nadler 1992, 6.)

Yleistämisen vaiheessa koettu oppiminen pyritään siirtämään osaksi omaa jokapäiväistä elämää. Tällöin etsitään yhtäläisyyksiä aiemmin irrallisten kokemusten väliltä. Tarkastelussa ovat ajatukset, tunteet ja käyttäytyminen. Kun nämä havainnot ymmärretään yhdessä kontekstissa, voidaan niitä silloin yleistää myös muilla elämän osa-alueilla. (Luckner & Nadler 1992, 6.)

Soveltamisen vaiheessa yksilöä kannustetaan suunnittelemaan miten *yleistämisen* vaiheessa tunnistetut asiat voitaisiin siirtää tulevaan toimintaan. Aiempien havaintojen siirtäminen osaksi normaalia elämää tekee kokemuksellisesta oppimisesta käytännönläheistä ja merkityksellistä. Jos tämä vaihe jää liian vähälle huomiolle tai ei toteudu lainkaan, oppimiskokemus on todennäköisesti pinnallinen ja lyhytaikainen. (Luckner & Nadler 1992, 6.)

3.2.2 Yhdessä oppiminen

Saara Repo-Kaarento kirjoittaa, että oppimista voidaan edistää yhdessä työskentelemällä. Yhteisen tavoitteen eteen työskentely motivoi ja parantaa ryhmän opiskelumotivaatiota, jos tavoite on sellainen, että se vaatii kaikkien ryhmän jäsenten ponnisteluja. Yhteinen tavoite lisää myös toisia auttavaa toimintaa ryhmässä, sillä ryhmässä kaikki joko onnistuvat tai häviävät yhdessä. (Repo-Kaarento 2007, 19–33).

3.2.3 Alaköysiradat elämyspedagogiikassa

Timo Haaksluodon (2014, 1) Nuorisokeskus Martiselle laatiman alaköysiradan ohjaajan ohjeen mukaan on tärkeää tietää mihin toiminnalla pyritään, eli mikä on tavoite. Haasteellisuus on merkittävä tekijä tällaisessa toiminnassa, jotta tehtävän suorittamiseksi osallistujan on käytettävä taitoja joista ei ole aiemmin ollut tietoinen. Usein tavoitteena onkin löytää toiminnasta jotain uutta, jonka osallistuja voi siirtää jokapäiväiseen elämäänsä. Kun tavoite on määritelty, voidaan suunnitella sitä tukeva aktiviteetti. Esimerkiksi alaköysirata voi erilaisilla suoritusosuuksillaan vastata yhteistyötä ja luottamusta kehittäviin tavoitteisiin.

Myös Nuorisokeskus Anjalan ohjaajan ohjeissa (2015) keskeistä on esitellä tavoitteet jota kyseinen aktiviteetti pyrkii kehittämään. Tämän lisäksi ohjeissa käsitellään myös

tavoitteita tukevia toimintamalleja, joita ohjaajan tulisi toiminnassaan hyödyntää ja käytännön ohjeistus jokaiseen aktiviteettiin. Reiners (2007, 63-158) on elämyspedagogisia aktiviteetteja käsittelevässä oppaassaan sisällyttänyt ohjaajan ohjeisiin samankaltaisia asioita kuin Anjalan ohjaajan ohjeissa. Tarkastelemamme Anjalan turvallisuussuunnitelma (Mikkonen 2014) on luotu tukemaan ohjaajan ohjeita, käsitellen yksityiskohtaisemmin toimintaa liittyviä riskitekijöitä, niiden ennaltaehkäisyä ja toimintatapoja vaaratilanteen sattuessa.

4 KEHITTÄMISTEHTÄVÄ JA PROSESSI

4.1 Kehittämistehtävä ja toimenpide

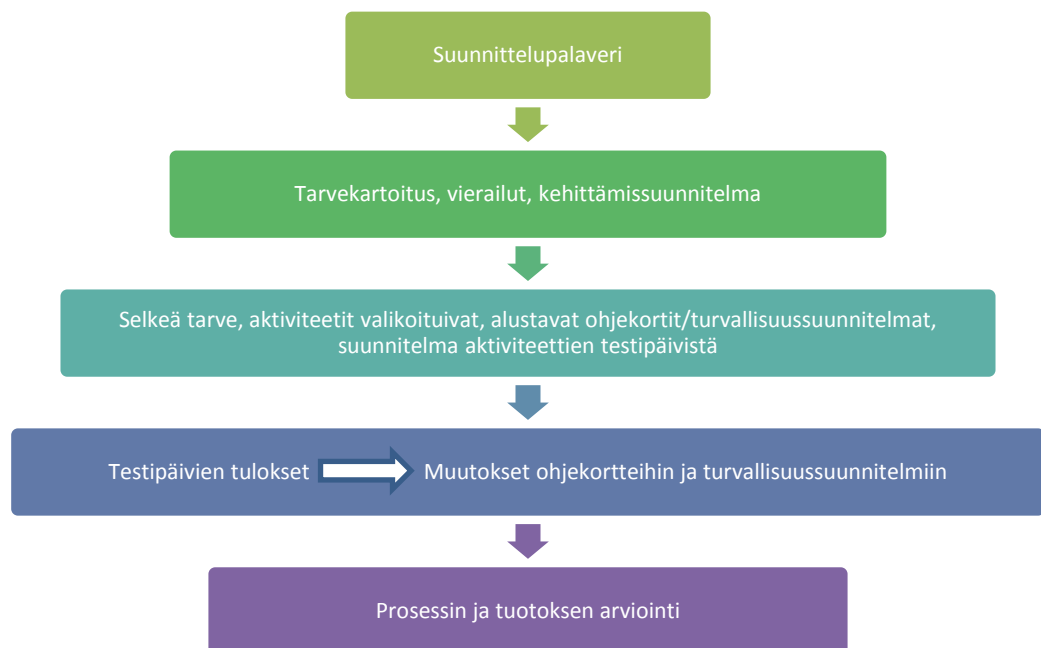
Kehittämistehtävänämme oli tukea tuutorointia kehittämällä ryhmäytystoimintaa Mikkelin ammattikorkeakoulussa. Kehittämistoimenpiteemme oli kehittää uusia pedagogisia oppimis- ja ryhmäytysympäristöjä. Konkreettiseksi välineeksi valikoitui jo pitkään suunnitelmissa ollut erilaisten ryhmäaktiviteettien kokonaisuus, jotka muodostavat yhdessä ryhmäytymistä edistävän elämyspuiston.

4.2 Prosessin eteneminen

Prosessin suunnittelu alkoi 1.10.2015, jolloin työryhmälle esiteltiin hanke ja budjetti ensimmäisen kerran sekä jaettiin prosessin vastuualueet. Meidän tehtäviksi määräytyi tuolloin ehdotuksen laatiminen erilaisista aktiviteeteista, niiden sijoittelusta sekä pedagogisten mallien kehittäminen. Lopputuotoksena pedagogiset mallit siirrettäisiin helposti ymmärrettäviin ohjekortteihin, joita aktiviteettien ohjaajat voivat käyttää ohjaamisen tukena. Suunnittelu sisälsi myös vierailut Anjalan ja Marttisen nuorisokeskuksiin, joista haimme inspiraatiota elämyspuiston sisällön suunnitteluun ja käyttötarkoituksiin.

Saimme tehtäväksi laatia alustavan esittelykelpoisen suunnitelman vuoden 2015 loppuun mennessä aktiviteeteista, niiden sijoittelusta ja käyttötarkoituksista. Näin puiston rakennusryhmä pääsisi mahdollisimman pian kartoittamaan omia tarpeitaan, kuten tarvittavien lupien ja materiaalien hankintaa sekä rakennustyöryhmän valintaa.

Mamk haluaisi kehittää elämyspuistosta mahdollisimman monipuolisen käyttötarkoituksiltaan. Liikuntapalveluiden tavoitteena on lisätä opiskelijoiden liikuntamahdollisuuksia, liikkumista ja viihtyvyyttä kampuksen alueella. Matkailu- ja ravitsemusala mahdollisesti keskittyisi puiston tuotteistamiseen ja ulkopuolisille markkinointiin. KN-laitoksen tavoitteita taas ovat muun muassa puiston hyödyntäminen uusien opiskelijoiden ryhmäyttämisessä osana tuutortoimintaa sekä yhteisöpedagogien opintojaksojen toteuttamisessa. Puiston valmistuessa, se voitaisiin ottaa mukaan myös osaksi tuutorkoulutuksen lähipäiviä, jolloin koulutuksessa käsitellään ryhmäyttämistä. Näin myös muiden alojen tutoreille konkretisoituisi puistoon kuuluvien aktiviteettien käytötavat ja -tarkoitukset.

Kuva 1 Prosessikaavio kronologisesti

Työvaiheet etenivät osittain samanaikaisesti prosessissa yhden vaiheen vaikuttaessa muiden välituloksiin. Esimerkiksi, kun olimme valinneet alustavat aktiviteetit, vaikutti lopullisiin päätöksiin myöhemmin prosessin aikana tehdyt haastattelut ja tilaajan kanssa pidetyt palaverit. Seuraavaksi kuvaamme prosessin eri vaiheita käsittelemällä aihekokonaisuuden kerrallaan.

4.2.1 Vierailut nuorisokeskuksissa

Syksyllä 2015 sovimme vierailut Nuorikeskus Marttiseen sekä Nuorisokeskus Anjalaan, joissa halusimme tutustua nimenomaan heidän alaköysiratoihinsa. Marttisen vierailun aikana keskityttiin keskustelemaan alaköysiradan soveltuvuudesta tiimitehtäviin ja seikkailuaktiviteettien pedagogisuuteen. Harmiksemme emme päässeet seuraamaan alaköysiradan ohjaustilannetta, vaan tutustuimme tyhjään rataan keskuksen ohjaajan kertoessa eri soveltamismahdollisuuksista. Marttisessa oli ainoastaan yksi alaköysirata, sillä kyseinen keskus on erikoistunut enemmän yläköysitoimintaan. Saimme kuitenkin mukaamme alaköysiradan turvallisuus- ja rakennusohjeet.

Anjalassa pääsimme myös itse testaamaan matalaharjoiterataa sekä tiimivaijerirataa keskuksen toteuttamilla malleilla. Matalaharjoiterata oli pääosin suunniteltu yksilötehtäviin, mutta helposti sovellettavissa erilaisiin tiimitehtäviin. Tiimivaijerirata sisälsi kolme erillistä ryhmätehtäväaktiviteettia: surffaus, myrkkylampi ja H-rata, joita ei ollut mahdollista suorittaa yksin.

Surffauksessa tarkoituksena oli päästä kulkemaan kahden puun väliin viritetyn vaijerin yli koskematta maahan. Apuna pystyi hyödyntämään kolmannesta puusta tulevia apuköysiä. Köydet olivat kuitenkin niin kireällä, että pelkästään niiden avulla ei ollut mahdollista suorittaa tehtävää, vaan ryhmän piti tukea sekä köysiin että toisiinsa päästäkseen toiselle puolelle. Saimme myös tutustua ohjaajan ohjeisiin sekä turvallisuussuunnitelmiin, jotka saimme mukaan keskukselta.

Myrkkylampi aktiviteetissa oli kaksi tasannetta joiden välissä köydestä roikkuva auton rengas. Ryhmän tuli päästä tasanteelta toiselle apunaan lankku, joka ylsi juuri tasanteelta renkaalle. Myös tässä aktiviteetissa maakosketusta seurasi paluu lähtötasanteelle. Kun testasimme myrkkylampea, oli alkuperäinen suoritustapamme hyvin vaativa fyysisesti, mutta onnistuimme suoriutumaan tehtävästä. Suorituksen jälkeen Anjalan ohjaajat paljastivat fyysistesti vähemmän vaativan suoritustavan ja sen jälkeen olikin selkeää, että myrkkylammen pystyi suorittamaan hyvin monella tavalla.

H-radalla oli nimensä mukaisesti neljän puun välille kirjain H:n muotoon pingotettu vaijeri. Maahan, vaijerin läheisyyteen, oli sijoitettu muovitikkuja jotka ryhmän tuli poimia koskematta maahan. Vaijerilla sai olla yksi suorittaja ja liikkeessaan hän pystyi tukeutumaan apuköyteen, jota muut ryhmäläiset pitivät kireällä molemmista päistä.

Vaikka H-rata olikin mielenkiintoinen aktiviteetti, ei se mielestämme sopinut elämyspuistoon, sillä se tarvitsi melko ison tilan ja koimme sen liian samankaltaiseksi jo suunnitteilla olevan alaköysiradan kanssa. Erilaisuuden ja pienemmän koon takia myrkkylampi ja surffaus olivat kiinnostavampia elämyspuiston toteutuksen kannalta.

4.2.2 Elämyspuiston suunnittelu

Halusimme elämyspuiston aktiviteettien vastaavan monipuolisesti eritasoisiiin fyysisiin ja psyykkisiin haasteisiin sekä ryhmien kehitysvaiheisiin. Elämyspuiston monikäyttöisyyttä lisätäksemme osa aktiviteeteista oli suunniteltava niin, että ne ovat suoritettavissa myös hyvin lyhyessä ajassa. Nämä saavuttaaksemme kyseisten aktiviteettien tuli olla matalankynnyksenaktiviteetteja, joihin voisi osallistua kaikki riippumatta fyysisestä kunnosta tai ryhmän kehitysvaiheesta. Päädyimme Suomen karttaan, ruudukkoon sekä tasapainopuomeihin, jotka olimme todenneet helposti sovellettaviksi jo omassa tuutor-toiminnassamme. Suomen kartta toimii erinomaisesti uuden ryhmän tutustumisharjoitteena, jolla pyritään oppimaan uutta ryhmänjäsenistä. Ruudukko on aktiviteeteistamme käyttömahdollisuuksiltaan monipuolisin, sillä ohjaajan voi helposti keksiä uusia harjoitteita tai soveltaa jo olemassa olevia. Ruudukon osalta päädyimme luomaan esimerkit kahdesta harjoitteesta, miinakentästä sekä polkulabyrintistä. Tasapainopuomit päätettiin tilaajamme ehdotuksesta yhdistää osaksi elämyspuiston nuotiopaikkaa, jolloin ne soveltuvat sekä aktiviteettien reflektiopaikaksi että erilaisiin ryhmätoimintaharjoitteisiin. Nämä aktiviteetit tukevat tavoitteita joita Pennington (2005) asettaa ryhmän kehityksen alkuvaiheisiin, kuten ryhmän muodostumiseen ja tutustumiseen.

Vaativampia aktiviteetteja suunnitelimme neljä: alaköysiradan, surffauksen ja haposuon, joihin saimme inspiraation nuorisokeskusvierailuiltamme, sekä zigzag-harjoitteen. Alaköysirata koostuu osuuksista, joissa jokaisessa on erilainen ryhmätoimintaa kehittävä tehtävä. Tälle aktiviteetille loimme ohjekorttiin esimerkkisovellutukset jokaiselle osuudelle, jotka rakentavat ryhmää eri tavoin. Osa osuuksista keskittyy esimerkiksi ryhmän tutustumiseen ja osa yhteistyön kehittämiseen. Erona Anjalan vastaavaan aktiviteettiin pyrimme suunnittelemaan jokaisesta osuudesta nimenomaan ryhmää, ei yksilöä, kehittävän harjoitteen. Kummassakin nuorisokeskuksessa alaköysiradat oli rakennettu suljetuksi kehäksi, joka mahdollistaa pienryhmiin jakamisen ja eri osuuksilta aloittamisen. Muoto edistää myös turvallisuutta, sillä keskusalue on suljettu ulkopuolisilta ja ohjaajan ollessa sisäpuolella pienryhmien samanaikainen seuranta mahdollistuu.

Näistä syistä johtuen myös me halusimme alaköysiradasta suljetun kehän. Vaativimmat aktiviteetit voivat toimia Penningtonin (2005) kuvailemiin kuohunta ja normeista sopimisen kehitysvaiheisiin. Kuohuntavaiheessa ryhmässä saattaa ilmetä ristiriitoja, jolloin yhteistyötä vaativat aktiviteetit voivat auttaa ratkaisemaan niitä ja viemään kohti normeista sopimisen vaihetta, joka kiinteyttää ryhmää entisestään.

Aktiviteeteista vähiten ohjaajan sovellettavissa ovat happosuo ja surffaus. Kummassakin aktiviteetissa ryhmälle annetaan selkeä tavoite kulkea pisteeltä A pisteelle B ilman tarkempia ohjeita ohjaajalta. Nämä tehtävät kehittävät erityisesti ryhmän ongelmanratkaisutaitoja, sillä ryhmälle on annettu selkeä tavoite, mutta vapaus suorittaa tehtävä parhaaksi katsomallaan tavalla. Alaköysirataan verrattuna nämä aktiviteetit ovat huomattavasti avoimempia erilaisille suoritustavoille. Tätä ohjaajan toimintamallia kutsutaan ratkaisukeskeiseksi ohjaustyyliksi.

Zigzag sijoittuu tavoitteiltaan sekä suoritustavoiltaan alaköysiradan sekä happosuon ja surffauksen välimaastoon. Ryhmän on eripituisia lankkuja ja tukipuita hyödyntäen löydettävä reitti aktiviteetin alkupisteestä loppupisteeseen. Aktiviteetissa on selkeä tavoite joka pitää saada suoritettua onnistuneesti, mutta ei kuitenkaan suoristustavaltaan ole niin avoin kuin esimerkiksi happosuo.

Suunnittelimme kaikki aktiviteetit niin, että ne ovat käytännössä mahdottomia suorittaa yksilöharjoitteina ja tärkeimpiä tavoitteita lähes kaikissa ovat yhteistyön ja luottamuksen kehittäminen. Tämän johdosta ryhmän täytyy auttaa toisiaan jotta aktiviteetti saadaan suoritettua onnistuneesti. Näin ryhmä kehittyy kohti Aallon (2000, 15) mainitsemaa turvallista ryhmää ja erityisesti aktiviteettien jälkeisen reflektion avulla opittu saadaan siirrettyä myös ryhmän sisäiseen arkielämään.

Suunnittelimme myös tilaajamme kanssa alustavat aktiviteettien sijoituspaikat kampuksen ympäristöön. Alkuperäisessä suunnitelma aktiviteetit sijoiteltiin ympäri kampusta, mikä olisi helpottanut aktiviteettien samanaikaista käyttöä. Rakennusteknisistä syistä osa aktiviteeteista rakennettiin kuitenkin lähemmäksi toisiaan kuin alkuperäisissä suunnitelmissa. Aktiviteetteja on yhä mahdollisia käyttää useammalla ryhmällä samanaikaisesti, mutta se voi luoda haasteita ohjaajalle esimerkiksi ryhmänhallinnassa.

4.2.3 Ohjaukseen sopivien aktiviteettien valitseminen

Ohjaajan valitessa ryhmälle sopivia aktiviteetteja, tulisi ottaa huomioon aktiviteettien haastavuus, tavoitteet ja käytettävissä oleva aika. Ohjaus kannattaa aloittaa niin fyysisyyden kuin yhteistyönkin kannalta vähemmän vaativalla aktiviteetilla, joka toimii lämmittelynä seuraavaa, vaativampaa aktiviteettia varten. Näin hän saa muodostettua toimivan ohjauskokonaisuuden. Esimerkiksi tavoitteen ollessa luottamuksen lisääminen, voi ohjaaja valita ensimmäiseksi aktiviteetiksi miinakentän, jossa luottamusta voidaan kehittää hyvin turvallisessa ympäristössä. Toiseksi aktiviteetiksi sopii esimerkiksi haposuo, jossa luottamusta harjoitellaan vaativammissa olosuhteissa. Kun luottamusta on käsitelty jo ensimmäisessä aktiviteetissa, on ryhmän helpompi jatkaa luottamuksen kehittämistä haastavammassa aktiviteetissa. Tämä mahdollistaa syvemmän luottamuksen kehittymisen, verrattaessa tilanteeseen jossa lämmittelyaktiviteetissa olisi ollut eri tavoitteet. Ohjaajan täytyy kuitenkin varautua siihen, että erityisesti jälkimmäistä aktiviteettia ei saada suoritettua onnistuneesti. Tällöin reflektion merkitys korostuu entisestään, jotta kokemus aktiviteetista ei jää negatiiviseksi ja epäonnistumisestakin olisi mahdollista oppia. Tämän kaltaiseen tilanteeseen voi valmistautua myös varaamalla aikaa kolmannelle aktiviteetille, joka on haastavuudeltaan samantasoinen ensimmäisen aktiviteetin kanssa. Näin varmistuu, että suoritus mitä todennäköisimmin päättyy onnistumisenkokemukseen ja ryhmälle jää positiivinen tunne harjoitteista.

4.2.4 Tarvekartoitushaastattelut

Koska elämyspuiston aktiviteetit tulisivat pääasiallisesti yhteisöpedagogiopiskelijoiden, sekä muiden alojen tuutoreiden käyttöön, halusimme kuulla heidän kokemuksiaan ja toiveitaan tulevista aktiviteeteista. Päätimme kartoittaa tarvetta haastatteleamalla vapaamuotoisesti kahta eri alojen tuutoria, joilla oli kokemusta jo olemassa olevista ryhmäytymismenetelmistä. Otimme tietoisesti haastateltavaksi muita kuin yhteisöpedagogiopiskelijoita, sillä koimme, että heiltä saamme realistisemman kuvan Mamkin tuutorinnin tilasta ja tuutoreiden tiedoista jo nykyään käytössä olevista menetelmistä. Näin pystyimme vertaamaan heidän kokemuksiaan omiimme yhteisöpedagogituutoreina.

Haastatteluissa ilmeni suuria yksilöllisiä eroja. Ensimmäinen haastateltavista oli keskittynyt lähinnä tapahtumatuotantoon, kun taas toinen oli keskittynyt huomattavasti enemmän uuden ryhmän ohjaamiseen vuorovaikutuksen kautta. Myös koulutusalojen välillä oli suuria eroja tuutoroinnin käyttöön varatussa ajassa ensimmäisen kouluviikon aikana. Erityisesti ohjaavaa tuutoritoimintaa oli molemmilla koulutusaloilla ainoastaan opiskeluiden ensimmäisillä viikoilla.

Molemmat haastateltavista kokivat kuitenkin tuutoritoiminnan olevan tärkeä osa aloitettavien opiskelijoiden ryhmäytymisprosessia. Haastateltavat näkivät myös tulevan elämyspuiston aktiviteetit hyvänä mahdollisuutena tulevaisuuden tuutoritoiminnassa. Ehkäpä elämyspuiston aktiviteettien ollessa kiinteitä ja helposti käytettävissä, se voisi kannustaa tuutoreita ohjaamaan ryhmää myös sen tulevissa kehitysvaiheissa, ei ainoastaan muodostumisvaiheessa.

Selkeä kehityskohta, joka tuli ilmi molemmissa haastatteluissa, oli tieto Mamkin tarjoamista ryhmäytysvälineistä ja niiden käytöstä. Kumpikaan vastaajista ei ollut tietoinen Mamkin U-rakennuksessa sijaitsevasta ryhmäytysvälinevarastosta, jonka välineistöä voisi hyödyntää vertaistuuoritoiminnassa. Molemmat toivoivatkin, että tuutorkoulutuksessa käsiteltäisiin ryhmäytysvälineistöä.

Tarvekartoituksena toimineessa tutkimuksessa kävi selkeästi ilmi, että tulevilla kiinteillä aktiviteeteilla voisi olla selkeä vaikutus ryhmäyttämisen toteuttamiseen vertaistuuoritoiminnan välineenä. Etenkin tieto jo olemassa olevista välineistä, mikä oli lähes olematonta, ja ryhmäyttämistoiminnan lyhytaikaisuus vaativat vertaistuuorkoulutuksessa huomiota. Tulevilla kiinteillä aktiviteeteilla näihin voitaisiin vaikuttaa sisällyttämällä ne jo vertaistuuorkoulutukseen, mikä varmistaisi aktiviteeteista tiedottamisen. Ensiarvoisen tärkeää on kuitenkin aktiviteettien käyttöön perehdyttäminen. Peilatesamme haastateltavien vastauksia omiin kokemuksiimme, oli esimerkiksi tieto käytettävissä oleviin ryhmäytysmenetelmiin huomattavasti heikompaa kuin yhteisöpedagogi-tuutoreilla.

4.2.5 Ohjekorttien laatiminen

Tilaajamme antoi ohjekorttien tekoon selkeät ohjeet miltä niiden tulisi näyttää. Niiden tulisi mahtua yhdelle A5-paperille ja niiden pitäisi sisältää toiminnan tavoitteet. Tämän

lisäksi niissä tulisi olla lyhyt ja selkeä ohjeistus aktiviteettista, arvio ajasta ja ryhmän ihannekoosta sekä kuva. Näillä tiedoilla ohjaaja pystyy helposti valikoimaan elämyspuiston aktiviteeteista toimivan kokonaisuuden käytettävissä olevan ajan sekä ohjattavan ryhmän koon ja kehitysvaiheen mukaan. Halusimme korttien sisältävän myös tärkeimmät turvallisuuteen vaikuttavat tekijät sekä esimerkin reflektoinnista.

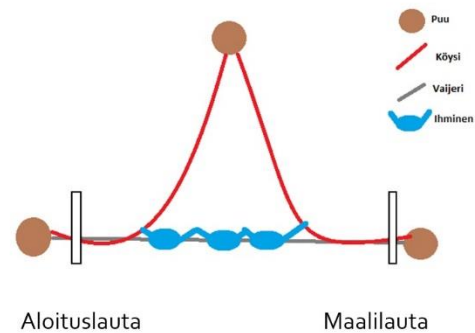
Ohjekorttien laatimiseen etsimme malleja jo käytössä olevista esimerkeistä. Hyödynsimme niistä näimme saksalaisen elämyapedagogiikan oppaan (Reiners 2007, 63–158) sekä Anjalan ohjaajan ohjeen (Nuorisokeskus Anjala 2015). Reinersin opasta hyödynsimme erityisesti korttien rakenteen suunnittelemisessa ja Anjalan ohjeista haimme malleja kuviin sekä sisältöön.

- **”Ryhmävesihiihto”-sovellus aka Kolme puuta ja köydet**

Aika: 10-15min

Välineet: -

- Kolme puuta, kolmiossa
- Kahden välissä vaijeri, jota pitkin kävellään
- Irrallaan olevasta puusta tulee tukiköydet
- Tarkoitus päästä vaijeria pitkin puulta toiselle tipahtamatta maahan
- Tukiköydet eivät yllä tueksi niin, että yksin pääsisi tehtävän läpi
- ➔ Ryhmätyöllä letkana

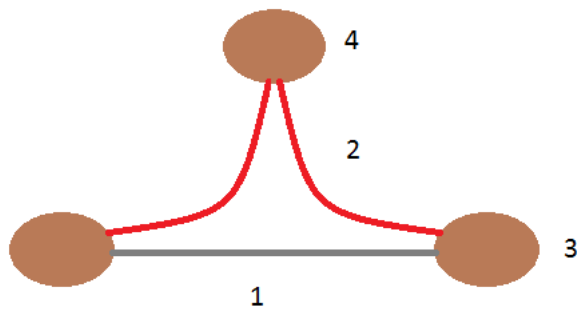
Kuva 2 Ryhmävesihiihto (Nuorisokeskus Anjala)

Drunter und drüber

- Ziel:** Warming up; Förderung der Kommunikations- und Konzentrationsfähigkeit; Teamarbeit
- Teilnehmer:** mindestens 6
- Alter:** ab 10 Jahre
- Material:** 20 Gegenstände von unterschiedlicher Größe (Bälle, Steine, Zweige)
- Beschreibung:** Die Gruppe stellt sich in einer Reihe auf. Der Betreuer legt die 20 Objekte vor die Füße des ersten Teilnehmers. Auf ein Zeichen hin beginnt der Erste, die Gegenstände nach hinten weiterzugeben, indem er sie einzeln über seinen Kopf dem Hintermann in die Hand gibt. Wenn ein Teil den Letzten der Reihe erreicht hat, wird es zwischen den Beinen hindurch bis zum Ersten wieder zurückgegeben. Dieser legt es vor sich auf den Boden.
- Variationen:**
- (1) Der Kopf der Schlange gibt die Gegenstände, die bei ihm von hinten ankommen, wieder nach hinten durch (Endlosspiel).
 - (2) Ältere Gruppen können dieses Spiel auch blind spielen.
- Erfahrungen:** Diese Übung ist ein für alle Altersgruppen amüsantes Spiel, das ein hohes Maß an Konzentration und Koordination erfordert. Da das Ziel der Gruppe sein sollte, möglichst schnell die Gegenstände weiterzugeben, ist eine gute, aber knappe Kommunikation vonnöten. Somit eignet sich dieses Spiel vor allem als Vorbereitung auf Expeditionen wie beispielsweise Segeln, da es auch bei diesen Aktivitäten darauf ankommen wird, schnell und mit wenigen Anweisung zu handeln. Es ist die Aufgabe des Betreuers, darauf hinzuweisen.

Kuva 3 Esimerkki Reinersin oppaan ohjeesta (Reiners 2007, 74)

Valmis Surffaus-aktiviteetin ohjekortti

Surffaus

1= Vaijeri joka on viritetty kireälle kahden puun väliin noin 50cm korkeudelle
2 = Köysi, joka kulkee puulta puulle ja roikkuu löysänä
3 = Puut joiden välille vaijeri (1) ja köysi (2) on pingotettu
4 = Puu, johon köysi (2) on kiinnitetty

Sijainti:	Puistoalue A-rakennuksen ja Kasarminan välissä
Ryhmäkoko:	5-12 henkeä
Aika:	n. 30min.
Pedagoginen tavoite:	Yhteistyön ja kommunikoinnin kehittäminen sekä ongelmanratkaisutaitojen parantaminen.

Ohjeistus: Ryhmän tehtävänä on kulkea puiden väli vaijeria pitkin koskematta maahan. Apunaan ryhmä käyttää keskipuuhun kulkevia apuköysiä. Jos joku ryhmäläisistä putoaa maahan, hän menee jonon perälle. Ohjeistuksen annettuaan ohjaaja antaa ryhmälle hetken aikaa suunnitella suoritusta.

Turvallisuushuomio: Puiden muodostaman kolmion sisälle ei ihmisiä.

Reflektointi: Keskity reflektoinnissa ryhmän yhteistyöhön vaikuttaneisiin tekijöihin ja muodostuneisiin rooleihin. Esimerkkejä purkukysymyksistä: ”Miltä tuntui toimia yhdessä tässä tehtävässä?”, ”Mitä havaintoja teitte ryhmän toiminnasta?”, ”Mitä arvellette voivanne siirtää oppimastanne nykyiseen elämäntilanteeseen?”

Variointi: Aktiviteetin haastavuutta voi muokata apuköysien kireyttä säätämällä. Maahan, vaijerin läheisyyteen, voi sijoittaa esineitä, jotka osallistujien pitää kerätä kulkiessaan vaijerilla.

Ohjekortin selkeyden säilyttämiseksi päädyimme kuitenkin laatimaan ohjekortin A4-koossa. Vaikka pienempi ohjekortti voisi olla käyttäjäystävällisempi, emme halunneet tinkiä sisällön suhteen. Näin saimme sisällytettyä ohjekortteihin kaiken oleellisen, jotta käyttö olisi helppoa myös kokemattomammalle ohjaajalle.

4.2.6 Turvallisuussuunnitelmat ja riskianalyysit

Aiemman ohjauskokemuksemme perusteella meille oli selvää, että turvallisuussuunnitelmien tulisi sisältää turvallisuusohjeet, tiedot riskeistä ja varusteista sekä suunnitelman ohjaajien koulutuksesta kyseisiin aktiviteetteihin. Turvallisuussuunnitelmia laatiessamme hyödynsimme myös Nuorisokeskus Anjalan omia turvallisuussuunnitelmia, sillä koimme ne sisällöltään kattaviksi ja rakenteeltaan selkeiksi. Anjalan suunnitelmissa oli malli siitä miten aktiviteettien sijainti sisällytetään selkeästi ja mitä onnettomuustilanteisiin varautumisessa pitää huomioida. Ohjauksen kannalta välttämättömiksi kokemamme turvallisuushuomiot halusimme kuitenkin liittää myös ohjekortteihin, jotta ohjaajan olisi helppo tarkastaa ne kaikissa tilanteissa. Testipäivien jälkeen teimme joitakin lisäyksiä turvallisuussuunnitelmiin ohjattavilta nousseiden huomioiden pohjalta.

Turvallisuussuunnitelmiin sisällytimme myös riskianalyysit, sillä ne ovat oleellinen osa sitä. Riskianalyysi antaa myös yksityiskohtaisen kuvan siitä mitä jokaisessa aktiviteetissa on huomioitava ja valmiudet turvallisen toiminnan järjestämiseen. Laadimme analyysit Mikkelin ammattikorkeakoulun riskianalyysipohjille omien tietojemme ja kokemusten pohjalta.

Turvallisuussuunnitelmia laatiessamme halusimme yhdistää alaköysiradan, surffauksen ja happosuen saman suunnitelman alle. Nämä aktiviteetit sijaitsevat samalla alueella kampuksella ja ovat luonteeltaan samankaltaisia vajereita ja köysiä hyödyntäviä aktiviteetteja. Samankaltaisten riskien ja varusteiden vuoksi oli luontevaa sisällyttää ne samaan turvallisuussuunnitelmaan.

4.2.7 Testipäivät

Testipäivinä kokeilimme neljällä eri pienryhmällä kahta aktiviteettia, jotka olivat helposti toteutettavissa tilapäisratkaisuin. Tarkoituksena oli testata jo laadittujen ohjekorttien selkeyttä sekä selvittää kuinka muuttuvat tekijät, kuten ryhmäkoko ja ryhmän kehitysvaihe vaikuttavat onnistumiseen ja keston. Meille oli tärkeää saada myös ulkopuolisten näkemys ohjekorteista sekä aktiviteettien toimivuudesta. Testipäivämme sijoituivat keväälle 2016. Syksyllä 2016 opettajamme testasi suunnitelmiamme mukaan rakennettuja aktiviteetteja vasta aloittaneella yhteisöpedagogiopiskelijaryhmällä, hyödyntäen kehittämiämme ohjekortteja. Alkuperäisenä suunnitelmana oli järjestää testipäivä myös osana kevään 2016 tuutorkoulutuksen lähipäivää, joka kuitenkin peruuntui aikataulullisista syistä.

Kohderyhmämme muodostuivat kahdesta yhteisöpedagogiopiskelijaryhmästä. Ensimmäinen ryhmä oli juuri opiskelunsa aloittanut, jossa ryhmä oli vielä muotoutumassa. Toinen opiskelijaryhmä muodostuisi toisen vuoden opiskelijoista, joilla oli meneillään seikkailukasvatuksen opintojakso. Heidän ollessa jo pidemmällä opiskeluissa, pysyimme suunnittelemaan heille haastavamman aktiviteetin. Valitsemamme aktiviteetit olivat kuitenkin tavoitteiltaan samankaltaiset molemmille ryhmille, jotta saimme tietoa vaikuttaako ryhmäkoko ja ryhmän kehitysvaihe suorituksen onnistumiseen ja keston.

Päätimme jakaa ensimmäisen ryhmän puoliksi (n.15 henkeä) sillä kokemuksiemme mukaan tämä on keskimääräisen ohjattavan ryhmän koko yhtä ohjaaja kohden. Tälle ryhmälle tavoitteeksi asetimme yhteistyön ja kommunikaation kehittämisen. Ajattelimme sopivan harjoitteen olevan polkulabyrintti, jonka teimme ruudukkoaktiviteettiin. Toiseksi aktiviteetiksi valikoitui surffaus, joka olisi sekä helposti toteutettavissa väliaikaisratkaisuna että antaisi meille tietoa haastavamman aktiviteetin soveltuvuudesta vastamuodostuneelle ryhmälle.

Ensimmäisessä aktiviteetissa ryhmän tehtävänä oli yhdessä selvittää oikea reitti maassa olevan ruudukon läpi. Ainoastaan yksi ryhmän jäsenistä sai olla suorittamassa labyrinthia, muiden odottaessa näköesteen takana. Epäonnistuttuaan suorittajan tuli kertoa muulle ryhmälle mitä hän oli saanut reitistä selville, jonka jälkeen oli seuraavan suorittajan vuoro. Toimintaympäristöksi aktiviteetille soveltuisi myös esimerkiksi liikuntasali tai luokkahuone, mutta päätimme suorittaa tämän testauksen ulkona, jonne ruudukko

oli myös suunniteltu rakennettavaksi. Koimme tämän harjoitteen soveltuvan ryhmälle hyvin matalan riskitasonsa ansiosta. Ryhmän jakautuessa kahteen pienryhmään, pysyimme myös jakamaan roolit ohjaajien kesken niin, että molemmat toimivat yhden ryhmän kanssa pääohjaajana toisen ollessa taka-alalla tarkkailijana. Ajallisesti arvioimme harjoituksen kestävän noin tunnin per ryhmä: ohjeistus 5-10 minuuttia, suoritus 20 minuuttia ja reflektointi 15–20 minuuttia. Lopun ajasta varasimme palautteen ja kehittämisehdotuksien keräämiseen kyseisen aktiviteetin toimivuudesta osana elämyspuistoa.

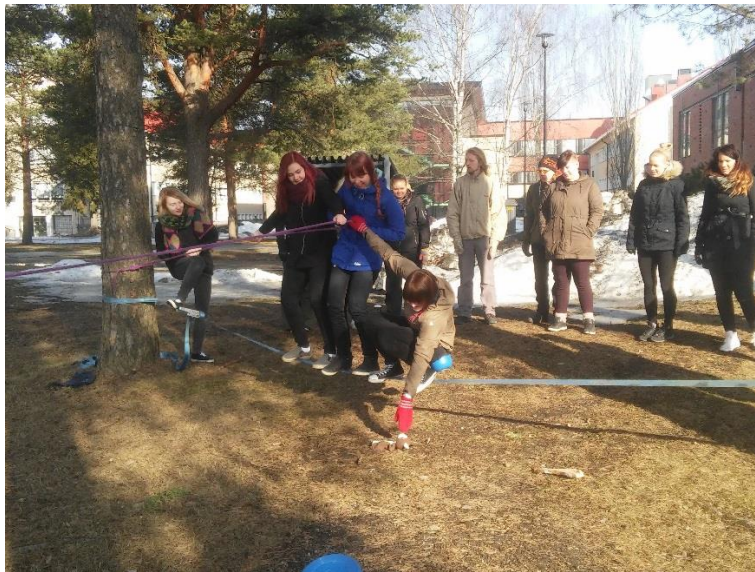
Toinen valitsemamme aktiviteetti oli surffaus, jossa ryhmän tuli päästä puulta toiselle vaijeria pitkin kahta apuköyttä hyödyntäen. Aktiviteetti on kuitenkin suunniteltu niin, ettei siitä voi suoriutua yksin, joten ryhmänjäsenten täytyi tukeutua toisiinsa tehtävää suorittaessa. Surffaus on huomattavasti haastavampi aktiviteetti, jonka oletimme tuovan tärkeää tietoa aktiviteetin soveltuvuudesta vastamuodostuneelle ryhmälle. Kokemuksiemme perusteella Anjalan vierailulta ihanteellinen ryhmäkoko aktiviteetille olisi maksimissaan kymmenen henkilöä, mutta on toteutettavissa myös hieman suuremmalla ryhmällä. Varasimme myös mahdollisuuden testata aktiviteetin haastavuutta lisäävää variaatiota, jossa ryhmän tuli suorituksen aikana poimia esineitä vaijerin läheisyydestä. Toiminta suunniteltiin Kasarmina-ravintolan ja A-rakennukseen välissä olevalle puistoalueelle, johon elämyspuistoonkin kiinteäksi rakennettava surffausaktiviteetti oli suunniteltu sijoitettavaksi. Aikaa varasimme jälleen noin tunnin per ryhmä: ohjeistukseen 5-10 minuuttia, suoritukseen 20 minuuttia ja reflektointiin 15–20 minuuttia.

Toinen opiskelijaryhmä muodostui toisen vuoden opiskelijoista, joilla oli meneillään seikkailukasvatuksen opintojakso. Heidän ollessa jo pidemmällä opiskeluissaan, suunnittelimme heille surffauksen lisäksi haastavamman harjoitteen ruudukolle. Päädyimme miinakenttäharjoitteeseen, jossa suorittaja kulkee sokkona ruudukon läpi toisen osallistujan ohjauksella. Yhteistyön ja kommunikaation lisäksi tavoitteena on kehittää ongelmanratkaisutaitoa ja luottamusta.

Reflektoinnin suunnittelimme pitkälti aiemmin avaamamme Aallon reflektointikaavan mukaan. Ohjekortteihin olimme luoneet malliesimerkin reflektoinnin kulusta sisältäen esimerkkikysymyksiä. Henkilökohtaiseksi tavoitteeksi asetimme myös testata reflektoinnin sujuvuutta ja esimerkkikysymysten toimivuutta.

Testipäivien tavoitteeksi asetimme siis tiedonkeruun aktiviteettien soveltuvuudesta tuutoritoimintaan, ohjekorttien toimivuudesta sekä eri kehitysvaiheissa olevien ryhmien vaikutuksesta aktiviteettien toimivuuteen ja suunniteltuihin aikamääreisiin. Päivät onnistuivat yli odotusten, sillä päivien aikana ilmenneet muuttajat tarjosivat meille jopa ennakoitua enemmän tietoa. Ennakkosuunnitelmista poiketen toisen testipäivän ryhmäkoko oli oletettua pienempi ja pienryhmien kooksi muodostui vain neljä ohjattavaa.

Toteutuneet aikamääreet vaihtelivat suunnitellusta ryhmien koon mukaan. 15 ohjattavan ryhmältä kului pelkästään surffaukseen noin 1,5 tuntia suunnitellun tunnin sijaan. (kuva 3) Myös polkulabyrintin aikamääre ylittyi huomattavasti suunnitellusta. Neljän ohjattavan pienryhmät taas suorittivat aktiviteetit odotettua nopeammin. Vaikka toisen testipäivän pienryhmät olivatkin toimineet yhdessä pidempään, huomioidemme perusteella aikaerot aktiviteettien suorittamisessa perustuivat enemmän ryhmäkokoon kuin ryhmän kehitysvaiheeseen. (kuva 4) Nämä huomiot tukevat ennakkoajatustamme noin 10 ohjattavan ihanteellisesta ryhmäkoosta.

Kuva 4 Surffaus isolla ryhmällä

Kuva 5 Surffausta pienellä ryhmällä

Ryhmiltä saatu palaute oli pääosin positiivista. He näkivät aktiviteetit hyvinä menetelminä tuutoritoiminnassa sekä toimivina sisältöinä yhteisöpedagogin opintojaksoihin. Ratkaisukeskeisen ohjaustyylin tuoma vapaus oli ryhmien mielestä toimiva ja auttoi heitä saavuttamaan aktiviteeteille asetetut tavoitteet, jotka he osasivat myös nimetä reflektiossa. Ainoa negatiivinen huomio oli surffausta aktiviteetin läheiseltä tieltä kantautuva liikenteen melu, joka vaikeutti niin ohjaajan antaman ohjeistuksen kuulemistakin kuin myös ryhmän sisäistä kommunikointia.

Testipäivien myötä saatuaamme varmistuksen olettamuksellemme ihanteellisesta ryhmäkoosta aktiviteeteissa, kehitimme ohjaajalle variaation toimia jopa 30 ohjattavan kanssa. Ohjaajan on mahdollista jakaa näin iso ryhmä suorittajiin ja tarkkailijoihin. Ensimmäisessä vaiheessa suorittajien tehtävänä on pyrkiä saavuttamaan aktiviteetin tavoite, tarkkailijoiden tarkkaillessa ryhmän toimintaa. Tämän jälkeen roolit vaihtuvat.

Esimerkki 1. Ensimmäiselle pienryhmälle annetaan tehtäväksi suorittaa surffausta, jolloin tarkkailijat pyrkivät kiinnittämään huomiota esimerkiksi ryhmän kommunikaatioon, yhteistyöhön ja rooleihin. Suorituksen päätyttyä pienryhmien tehtävät vaihtuvat keskenään, jolloin tarkkailijoina ollut pienryhmä pääsee suorittamaan aktiviteettia. Toisen suorituksen päätyttyä pidetään reflektio, jolloin voidaan keskittyä siihen oppivatko tarkkailijat tarkkaillessaan oman suorituksen kannalta hyödyllisiä taitoja tai asioita.

Esimerkki 2. Ensimmäiselle pienryhmälle annetaan tehtäväksi suorittaa surffaus, jolloin tarkkailijat pyrkivät kiinnittämään huomiota esimerkiksi ryhmän kommunikaatioon, yhteistyöhön ja rooleihin. Suorituksen päätyttyä pienryhmien tehtävät vaihtuvat keskenään, jolloin tarkkailijoina ollut pienryhmä pääsee suorittamaan kokonaan toista aktiviteettia, esimerkiksi happosuota. Toisen suorituksen päätyttyä pidetään reflektio, jolloin voidaan keskittyä siihen oppivatko tarkkailijat tarkkaileessaan oman suorituksen kannalta hyödyllisiä taitoja tai asioita, jotka voidaan siirtää kokonaan uuteen tehtävään. Tässä esimerkissä korostuu opittujen pehmeiden taitojen, kuten kommunikaation ja yhteistyön merkitys, ei niinkään kovien fyysisien taitojen, kuten ensimmäisessä esimerkissä. Erityisesti tämän esimerkin kautta tulee mahdollisuus reflektion aikana keskustella taitojen siirtämisestä jokapäiväiseen elämään.

Opettajamme syksyllä 2016 pitämässä testipäivässä ryhmä olikin jaettu kahteen pienryhmään: suorittajiin ja tarkkailijoihin. Tarkkailijat tekivät kirjallisia havaintoja muun muassa siitä millaisia normeja ja sääntöjä he huomasivat ryhmän toiminnassa. ”Varmemmat auttavat epävarmempia”, ”luotetaan vahvimpaan”, ”huolehtiminen” olivat mielenkiintoisia havaintoja, sillä ne vastaavat juuri niihin tavoitteisiin mihin aktiviteeteilla pyritään, kuten yhteistyön tärkeyteen ja luottamuksen lisäämiseen. Tarkkailijat havainnoivat myös turvallisuuteen liittyviä tekijöitä, joista useimmat vahvistivat jo meidän näkemyksiämme. Joukossa oli myös asioita joita emme olleet osanneet huomioida tai olimme pitäneet niitä liian itsestään selvinä. Kuitenkin tällaisten asioiden noustessa esiin ohjattavilta päätimme sisällyttää myös ne turvallisuussuunnitelmiin. Uusia huomioita oli muun muassa se, ettei toista saa ottaa kantaan ja seuraajien etäisyys vaijerista toiminnan aikana pitää olla riittävä.

5 POHDINTA

5.1 Prosessin ja tuotoksen arviointi

Opinnäytetyömme keskiössä oli pitkään Mamkin kampukselle suunnitelmissa ollut elämyspuisto, jonka aktiviteettien ja niiden pedagogisten käyttömallien suunnittelusta olimme vastuussa. Prosessin aikana toimintamme tarkentui yhä enemmän tuutoritoimintaa tukevien työkalujen kehittämiseen. Tämä näkyi muun muassa aktiviteettien testipäivissä jossa oma näkökulmamme oli erityisesti se, miten aktiviteetteja voisi hyödyntää

tuutortoiminnassa. Lopulliseksi tuotokseksemme muotoutuivat ohjekortit aktiviteeteista, joita tuutorit voivat käyttää toiminnassaan tulevaisuudessa.

Päätimme jo alkuvaiheessa, että pidämme prosessin melko yksinkertaisena emmekä pelänneet hyödyntää valmiita hyväksi havaittuja toimintamalleja. Kokemuksemme tämän kaltaisen sisällön suunnittelusta on kuitenkin melko vähäistä, vaikka ohjasimmekin saksalaisessa Erlebnistage-nuorisokeskuksessa vastaavanlaisia aktiviteetteja. Prosessin kannalta olikin erittäin tärkeää, että pääsimme tutustumaan Nuorisokeskus Anjalan ja Marttisen alaköysiratoihin, sillä julkisen materiaalin löytäminen tämän kaltaisista aktiviteeteista oli hyvin vaikeaa. Tähän vaikuttaa todennäköisesti se, että alaköysiratoja käytetään Suomessa vielä verrattaen vähän, ja vaikka vastaavia aktiviteetteja tarjoavia seikkailupuistoja on perustettu lähivuosina paljon, ovat ne keskittyneet pääasiassa tarjoamaan yksilön henkilökohtaisia elämyksiä eikä niinkään ryhmädynamiikkaa kehittävää toimintaa.

Tarvekartoitusta suunnitellessamme alkuperäinen ajatus oli tehdä kysely sekä ryhmähaastatteluja. Laajamittaisen kyselyn hylkäsimme kuitenkin melko pian, sillä koimme siitä tulevan hyödyn olevan pieni suhteessa sen vaatimaan työmäärään, joten päätimme keskittyä haastatteluihin. Ryhmähaastatteluiden tavoitteena oli osallistaa opiskelijat ideoimaan elämyspuiston aktiviteetteja, mutta halukkaiden haastateltavien vähäisen määrän vuoksi teimme ainoastaan kaksi yksilöhaastattelua. Haastatteluihin osallistuneilla ei ollut käytännössä yhtään kokemusta alaköysiratoja vastaavista aktiviteeteista, joten heiltä ei tullut juurikaan meille uusia ideoita. Alkuperäinen tavoitteemme haastatteluille ei siis täyttnyt, mutta sen sijaan saimme arvokasta tietoa Mamkin tuutoroinnin nykytilasta. Jälkeenpäin ajateltuna kysely olisi voinut vastata ennakoitua paremmin tarpeeseemme, mutta haastatteluiden jälkeen oli jo liian myöhäistä toteuttaa se.

Meidän järjestämiä aktiviteettien testipäiviä piti olla alun perin kolme. Näistä kaksi suunniteltiin eri vuosikursseilla opiskeleville yhteisöpedagogeille ja kolmas oli tarkoitettu järjestää osana kevään 2016 tuutorkoulutuksen lähipäivää. Yhteisöpedagogiopiskelijoiden testipäivinä saimme tärkeää tietoa erityisesti ryhmäkokojen vaikutuksesta aktiviteettien suorittamiseen sekä niihin varattavasta ajasta. Tuutorkoulutukseen suunniteltu testipäivä ei harmiksemme onnistunut aikataulullisista syistä. Tämä takia otantamme oli melko pieni ja tuloksemme testipäivistä mahdollisesti hieman vääristyneet,

sillä suurimmalla osalla yhteisöpedagogiopiskelijoista on jo ammatillinen asennoituminen tämän kaltaisia aktiviteetteja kohtaan. Muiden koulutusalojen opiskelijoiden ohjauksista meille olisi voinut nousta ennakkoimattomia kehityskohtia.

Prosessin tuotoksena valmistuivat ohjekortit, jotka muotoutuivat lopulliseen malliinsa projektin edetessä, yhdistäen kaikki työosuuksien tulokset selkeään ja ymmärrettävään muotoon. Ohjekorttien sisältöön löysimme muutamia malleja, joista valitsimme mielestämme tärkeimmät asiat ja muokkasimme ne selkeään muotoon. Vaikka tilaajan alkuperäisenä toiveena oli A5-kokoiset ohjekortit, laadimme ne kuitenkin A4-kokoisiksi, jotta niiden selkeys ja helppolukuisuus säilyisi ilman sisällön supistamista. Koska elämyspuisto on ollut jo pitkään suunnitteilla, ohjekortit ja aktiviteetit olisivat joka tapauksessa tehty, mutta olemme iloisia, että saimme tuoda myös opiskelijoina oman näkemysemme niihin. Tilaajan suunnitellessa kortit, olisi niissä voinut näkyä pitkä kokemus tämän kaltaisista tehtävistä ja ne olisivat voineet olla hyvin erilaisia ja varmasti joiltain osin parempiakin. Toivommekin, että olemme tarjonneet kuitenkin erilaisen näkökulman, joista ohjekortteja voi tarvittaessa kehittää.

Koska testipäiviä oli rajallisesti ja ne piti järjestää melko varhaisessa vaiheessa, osa aktiviteeteista ja niiden ohjekorteista on yhä testaamatta. Tästä johtuen ohjekorteissa olevat aikamääreet ja sopivat ryhmäkoot eivät välttämättä ole täysin tarkkoja. Pystyimme kuitenkin testaamaan hyvin erilaisia aktiviteetteja ja vertailllessamme saatuja tuloksia olettamuksiimme, pystyimme myös muokkaamaan testaamattomien ohjekorttien sisältöä todennäköisesti tarkempaan suuntaan.

5.2 Oman oppimisen arviointi

Meille kummallekin elämyspedagogiikka ja aktiviteetit, joita tässä opinnäytetyössä käsittelemme, olivat melko vieraita aloittaessamme opinnot Mikkelin ammattikorkeakoulussa. Koulutuksen aikana näitä aiheita käsitelleet kurssit ja Erlbenistage-nuorisokeskuksessa suoritettu harjoittelu herättivät kiinnostuksen oppia elämyspedagogiikasta lisää. Olikin luonnollista, että opinnäytetyömme käsitteli elämyspedagogiikkaa ja oli erityisen hienoa, että meille tarjoutui tilaisuus olla osallisena oman korkeakoulumme projektissa, jonka tuotos on näin käytännönläheinen. Olemme oppineet paljon elämyspedagogiikasta projektin aikana ja intomme käyttää elämyspedagogisia menetelmiä tulevaisuuden työkentillä on vain kasvanut tietämyksen mukana.

Olimme molemmat ensimmäistä kertaa mukana näin mittavassa projektissa, jossa meille oli määritelty myös suuri vastuualue. Tämä antoi meille mahdollisuuden oppia käytännönasioista jotka liittyvät tämän kokoluokan projekteihin, kuten byrokratian määrä ja eri tahojen konsultointi. Prosessin alkaessa syksyllä 2015 saimme liitettyä useita osia projektista muihin samanaikaisiin opintoihimme, mikä kevensi huomattavasti opinnäytetyön ulkopuolista työtaakkaa. Tämä myös motivoi panostamaan kyseisiin tehtäviin, sillä tiesimme tekevämme koko ajan jotain konkreettisesti hyödyllistä. Kevääseen 2016 mennessä olimme keskittyneet tavalla tai toisella koko ajan opinnäytetyön tekemiseen ja se alkoi vaatia veronsa. Meille tuli projektista ”ähky”, jota seurasi pitkä tauko työskentelyssä. Jälkeenpäin ajatellen olisimme todennäköisesti jaksaneet tehdä prosessia pitkäjänteisemmin, jos emme olisi sitoneet suurta osaa opintojamme opinnäytetyön ympärille. Takeita ei kuitenkaan ole, että se olisi muuttanut projektin lopputulosta merkittävästi, joten olemme tyytyväisiä siihen miten asiat etenivät. Tämä on tärkeimpiä asioita mitä olemme itsestämme oppineet prosessin aikana ja se varmasti vaikuttaa työskentelytapoihimme tulevaisuudessa.

5.3 Jatkokehittämiskohteet

Elämyspuisto ja ohjekortit ovat loistava kohde jatkokehityksen kannalta, sillä niihin voi pienellä vaivalla kehittää uutta sisältöä tai mahdollisesti isompien projektien myötä luoda täysin uusia kokonaisuuksia. Esimerkiksi yhteisöpedagogiopiskelijoille sopiva tehtävä voisi olla yhteisen teeman kehittäminen puiston ympärille. Tämä voisi käsittää puiston ja aktiviteettien nimeämisen sekä erilaisten tarinoiden luomisen eri kohderyhmille, joka yhdistäisi aktiviteetit yhdeksi isoksi kokonaisuudeksi. Toinen mahdollinen pienempi tehtävä voisi olla jo valmiiden ohjekorttien testaaminen sekä päivittäminen erilaisten ohjausharjoitusten yhteydessä.

Puistolla on myös suuri potentiaali tuotteistamiselle. Tämän kaltaisten puistojen käyttö esimerkiksi TYKY-toiminnassa on jo suosittua ja se on yksi mahdollinen työtehtävä myös yhteisöpedagogeille, jotka voisivat harjoitella puiston tuotteistamista ja ohjaamista turvallisessa oppimisympäristössä. Seikkailupuistojen suosion yhä kasvaessa myös Matkailu- ja ravitsemusalan opiskelijoille tarjoutuu mahdollisuus tämän kaltaisten aktiviteettien tuotteistamiselle. Heidän huomionsa voisi keskittyä perinteisten seikkailupuistojen tapaan yksilön elämyksien, eikä niin ryhmädynaamisten harjoitteiden, tarjoamiseen.

LÄHTEET

Aalto, Mikko 2000. Ryppäästä ryhmäksi. Ryttylä: My Generation.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.

Eskola, Jari & Vastamäki, Jaana 2001. Teemahaastattelu: opit ja opetukset. Teoksessa Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Jyväskylä: PS-kustannus, 24-42.

Flowpark 2016. WWW-dokumentti. www.flowpark.fi/ahtarizoo/. Ei päivitystietoa. Luettu 9.11.2016.

Haaksluoto, Timo 2014. Alaköysiradat luonnonpuihin – turvallisuus- ja rakennusohjeita. Julkaisematon turvallisuus- ja rakennusohje. Nuorisokeskus Marttinen.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2004. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Karppinen, Seppo J.A. & Latomaa, Timo 2015. Seikkaillen elämyksiä 3. Suomalainen seikkailupedagogiikka. Vantaa: Hansaprint.

Kopakkala, Aku. 2011. Porukka, jengi, tiimi: Ryhmädynamiikka ja siihen vaikuttaminen. Helsinki: Edita.

Luckner, John L. & Nadler, Reldan S. 1992. Processing the experience. Strategies to enhance and generalize learning. Dubuque, Iowa. Yhdysvallat: Kendall/Hunt publishing company.

Mamk 2013. Mikkelin ammattikorkeakoulun strategia: MAMK 2017. Tammerprint Oy. Tampere. PDF-dokumentti. http://www.mamk.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/mamk/embeds/mamkwwwstructure/20831_Mamk_2017_strategia_low.pdf Ei päivitystietoja. Luettu 15.10.2016.

Markkanen, Eeva-Liisa 2012. Kuulun! Välineitä ryhmän toiminnan tukemiseen. Mannerheimin lastensuojeluliitto: Esa Print. PDF-dokumentti. http://mll-fi-bin.directo.fi/@Bin/557a477d5eaa0934d6d8d159244fa0bc/1446975331/application/pdf/15493454/MLL%20Kuulun_www.pdf. Ei päivitystietoja. Luettu 8.11.2015.

Mikkonen, Maiju 2014. Turvallisuussuunnitelma – Tiimivaijerirata. Julkaisematon turvallisuussuunnitelma. Nuorisokeskus Anjala.

Ohjaajan ohje – Ryhmävesihiihto. Julkaisematon ohjaajan ohje. Nuorisokeskus Anjala.

Pantzar, Tommi 2013. Yhteisöllisyys opiskelijahyvinvoinnin tukena. Teoksessa Kauppinen, Heli & Pöyry, Lassi (toim.) Näkökulmia korkeakoululiikuntaan. Mikkeli: Mikkelin ammattikorkeakoulu, 49–56.

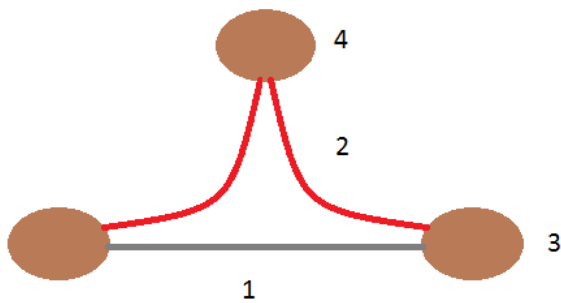
Pennington, Donald C. 2005. Pienryhmän sosiaalipsykologia. Helsinki: Gaudeamus Kirja.

Reiners, Annette 2007. Praktische Erlebnispädagogik 1: Bewährte Sammlung motivierender Interaktionsspiele – Band 1. Bobingen, Saksa: Kessler verlagsdruckerei.

Repo-Kaarento, Saara 2007. Innostu ryhmästä: Miten ohjata oppivaa yhteisöä. Vantaa: Dark Oy.

Vanha, Tiia 2015. Ryhmäyttäminen oppilaiden kokemana. Lapin yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Pro gradu – tutkielma. PDF-dokumentti. <https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/62088/Vanha.Tiia.pdf?sequence=2>. Ei päivitystietoja. Luettu 8.11.2015.

Surffaas

- 1= Vaijeri joka on viritetty kireälle kahden puun väliin noin 50cm korkeudelle
2 = Köysi, joka kulkee puulta puulle ja roikkuu löysänä
3 = Puut joiden välille vaijeri (1) ja köysi (2) on pingotettu
4 = Puu, johon köysi (2) on kiinnitetty

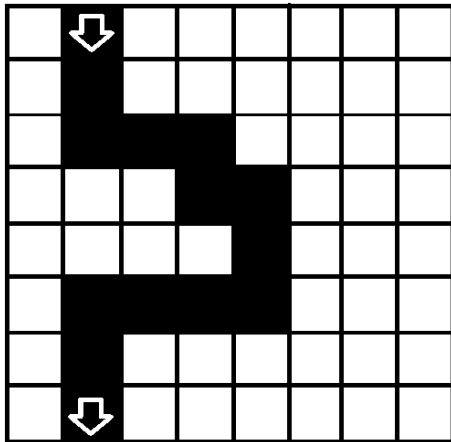
Sijainti:	Puistoalue A-rakennuksen ja Kasarmiinan välissä
Ryhmäkoko:	5-12 henkeä
Aika:	n. 60 min.
Pedagoginen tavoite:	Yhteistyön ja kommunikoinnin kehittäminen sekä ongelmanratkaisutaitojen parantaminen.

Ohjeistus: Ryhmän tehtävänä on kulkea puiden väli vaijeria pitkin koskematta maahan. Apunaan ryhmä käyttää keskipuuhun kulkevia apuköysiä. Jos joku ryhmäläisistä putoaa maahan, hän menee jonon perälle. Ohjeistuksen annettuaan ohjaaja antaa ryhmälle hetken aikaa suunnitella suoritusta. **Turvallisuushuomio:** Puiden muodostaman kolmion sisälle ei ihmisiä.

Reflektointi: Keskity reflektoinnissa ryhmän yhteistyöhön vaikuttaneisiin tekijöihin ja muodostuneisiin rooleihin. Esimerkkejä purkukysymyksistä: ”Miltä tuntui toimia yhdessä tässä tehtävässä?”, ”Mitä havaintoja teitte ryhmän toiminnasta?”, ”Mitä arvelette voivanne siirtää oppimastanne nykyiseen elämäntilanteeseen?”

Variointi: Aktiviteetin haastavuutta voi muokata apuköysien kireyttä säätämällä. Maahan, vaijerin läheisyyteen, voi sijoittaa esineitä, jotka osallistujien pitää kerätä kulkiessaan vaijerilla.

Polkulabyrintti:

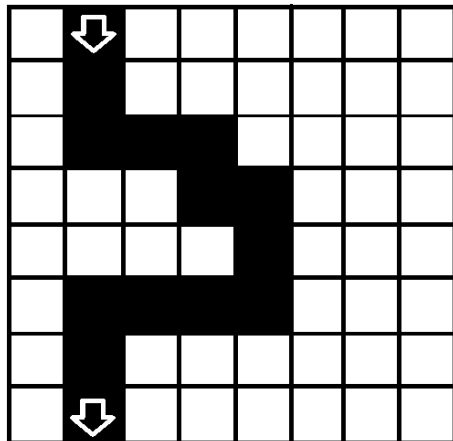

Sijainti:	Shakkiruudukko koripallokentän vieressä
Ryhmäkoko:	max. 15 henkeä
Aika:	30-60 min
Tarvikkeet:	Kynä ja paperia, jotta ohjaaja voi piirtää reitin itselleen
Pedagoginen tavoite:	Yhteistyön ja kommunikoinnin kehittäminen, ongelmanratkaisu taidot

Ohjeistus: Ryhmän tehtävänä on selvittää ohjaajan ennalta määrittämä reitti ruudukon läpi. Vain yksi ryhmän jäsenistä saa suorittaa tehtävää kerrallaan muun ryhmän odottaessa näkösuojassa. Suorittajan astuessa laatoille väärässä järjestyksessä, ohjaaja antaa merkin virheestä, jolloin suorittajan on palattava kertomaan ryhmälle mitä hän on saanut reitistä selville. Kaikkien ryhmän jäsenten tulee kulkea reitin läpi. Suorittajan päästessä toiselle puolelle, hän ei saa enää olla yhteydessä muuhun ryhmään.

Reflektointi: Keskity reflektoinnissa ryhmän yhteistyöhön vaikuttaneisiin tekijöihin, muodostuneisiin rooleihin ja kommunikointiin. Esimerkkejä purkukysymyksistä: ”Miltä kommunikointi tuntui tässä tehtävässä?”, ”Millaisia rooleja huomasitte?”, ”Mitä arvelette voivanne siirtää oppimastanne nykyiseen elämäntilanteeseen?”

Miinakenttä:

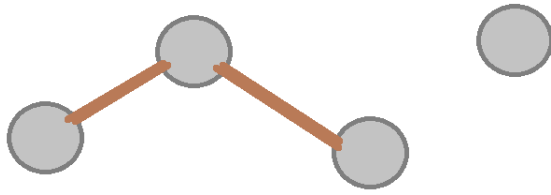

Sijainti:	Shakkiruudukko koripallokentän vieressä
Ryhmäkoko:	2-10
Aika:	n.20min
Tarvikkeet:	Tavaroita, jotka toimivat esteinä miinakentällä
Pedagoginen tavoite:	Luottamuksen lisääminen

Ohjeistus: Ryhmä jakautuu pareihin ja kaksi paria asettuu yhdelle ruudukon reunoista. Parista toisen henkilön silmät peitetään toisen toimiessa opastajana. Kun suorittajien silmät on peitetty, asetetaan ruudukkoon esteitä ”miinoiksi”, joiden ohi opastajan on ohjattava sokea suorittaja. Opastaja ohjaa sokeaa suorituksen aikana yhdessä sopimillaan merkeillä (puhetta ei sallita). Jos pari törmää miinaan, se joutuu palaamaan lähtöpaikkaan. Tehtävä on suoritettu hyväksytysti, kun pari pääsee ruudukon toiselle puolelle törmäämättä yhteenkään miinaan.

Reflektointi: Keskity reflektoinnissa luottamusta käsitteleviin teemoihin ja kommunikointiin. Esimerkkejä purkukysymyksistä: ”Miltä tuntui ottaa vastuuta toisesta ihmisestä?”, ”Miltä tuntui luottaa toiseen ihmiseen?”, ”Millaisia tuntemuksia harjoituksen aikana oli?”

ZigZag

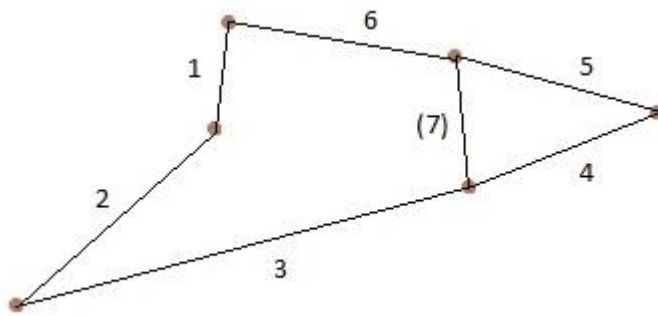
Sijainti:	Puistoalue frisbeegolfradan vieressä
Ryhmäkoko:	n. 8-12 henkeä
Aika:	n. 40 min.
Pedagoginen tavoite:	Ongelmanratkaisutaidot, yhteistyö

Ohjeistus: Ryhmän tehtävänä on lankkuja apuna käyttäen kulkea kannolta toiselle, niin että kaikki ryhmän jäsenet pääsevät radan toiselle puolelle. Lankut ovat eripituisia, joten kaikki lankut eivät yllä joka kannon välin yli. Jos joku ryhmän jäsenistä putoaa, tulee ryhmän siirtyä tehtävän aloituspisteeseen ja yrittää uudelleen.

Reflektointi: Keskity reflektoinnissa ryhmän yhteistyöhön vaikuttaneisiin tekijöihin ja muodostuneisiin rooleihin sekä ryhmän jäsenten tehtävän aikana kokemiin tuntemuksiin. Esimerkkejä purkukysymyksistä: ”Miltä tuntui toimia yhdessä tässä tehtävässä?”, ”Mitä havaintoja teitte ryhmän toiminnasta?”, ”Miksi suunnitelma toimi/ei toiminut”

Variointi: Osan ryhmän jäsenten toimintaa voidaan rajoittaa esimerkiksi peittämällä heidän silmät tai kieltämällä heiltä esimerkiksi puhumisen tai käsien käyttämisen.

Alaköysirata

Sijainti: Puistoalue A-rakennuksen ja Kasarminan välissä

Ryhmäkoko: Max. 15 henkilöä

Aika: 90 min.

Pedagoginen tavoite: Yhteistyön ja kommunikoinnin kehittäminen sekä ongelmanratkaisutaitojen parantaminen. Radan osuuksien esittelyssä kerrotaan kunkin tarkemmasta tavoitteesta.

Ohjeistus: Ryhmän tehtävänä suorittaa rata kokonaisuudessaan ryhmänä. Jokaisella rataosuuksella on oma tehtävänsä ja tavoitteensa kuten tutustuminen tai yhteistyö. Ohjaaja asetuu ainoana radan sisäpuolelle, jotta pystyy seuraamaan kaikkea toimintaa radalla ja ohjeistamaan tarvittaessa.

Turvallisuushuomio: Apuköysiä ei saa heilauttaa vapaasti toiselle henkilölle.

Reflektointi: Keskity reflektoinnissa ryhmän yhteistyöhön vaikuttaneisiin tekijöihin ja muodostuneisiin rooleihin. Tavoitteestaan riippuen ohjaaja voi suorittaa lyhyitä reflektioita radan osuuksien jälkeen ja/tai suorittaa lopussa koko radan kattavan reflektion.

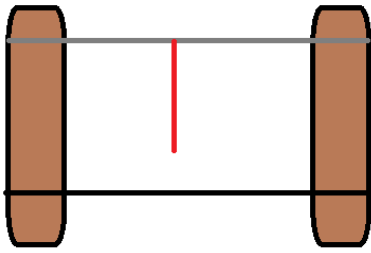
Variointi: Ryhmä voidaan jakaa kahteen pienryhmään, joista toinen toimii tarkkailijana ja toinen suorittajana. Tarkkailijaryhmän tehtävänä on seurata suoriutumista tehtävistä, kommunikaatiota ja muodostuneita rooleja. Tarkkailijoiden siirtyessä suorittamaan tehtävää, tavoitteena on siirtää opittu käytäntöön.

Suorittajapienryhmän ollessa suuri, voidaan se jakaa edelleen useampaan pieneen ryhmään, jotka voivat aloittaa radan suorittamisen eri osuuksilta samanaikaisesti.

Radan haastavuutta voi lisätä sijoittamalla maahan, vaijerin läheisyyteen, esineitä ryhmälle poimittavaksi. Esineet voivat olla esimerkiksi koulutusalaan tai aktiviteetin tavoitteisiin liittyviä, jolloin niitä voi käyttää työkaluna reflektiossa.

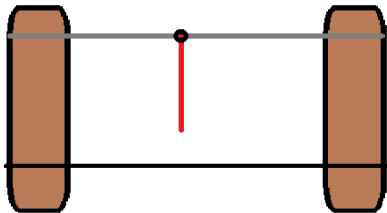
LIITE 1.

Ohjekortit

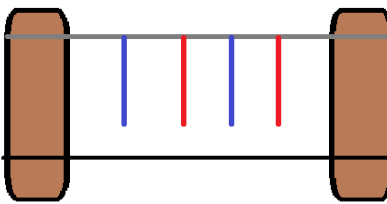
1. Tehtävä on ylittää vaijeri keskellä roikkuvaa apuköyttä käyttäen.

Tavoite: Tuntuman ottaminen alaköysirataan

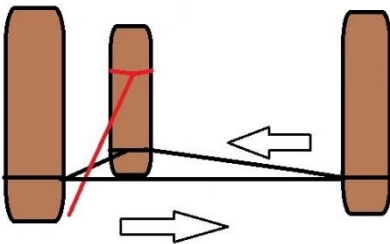
2. Tehtävä on ylittää vaijeri keskellä roikkuvaa köysipyörällä kulkevaa apuköyttä hyödyntäen.

Tavoite: Tiimityöskentely, ongelmanratkaisu, luottamus

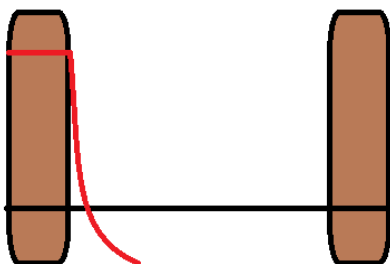
3. Tehtävänä ylittää vaijeri. Ohjaaja voi lisätä haastetta esim. jakamalla ryhmän puoliksi niin, että toinen puolikas käyttää ainoastaan yhden värisiä apuköysiä ja toinen toisen värisiä. Ryhmän ollessa vaijerilla voidaan antaa myös erilaisia järjestymistehtäviä erivärisiä apuköysiä käyttäen (esim. aakkos- tai ikäjärjestys).

Tavoite: Tiimityöskentely, tutustuminen, ongelmanratkaisu

4. & 5. Yhden ryhmän jäsenen on noudettava apuköysi ylittämällä lyhyt vaijeri. Tämän jälkeen ryhmän on apuköyttä hyödyntäen kuljettava vaijerit 4 ja 5. Haastetta voi lisätä määrittelemällä kuinka monta kertaa apuköysi saa ohittaa vaijereiden välissä olevan puun. Sallitut kerrat riippuvat ryhmäkoosta (esim. 10 suorittajan ryhmällä kaksi ohituskertaa).

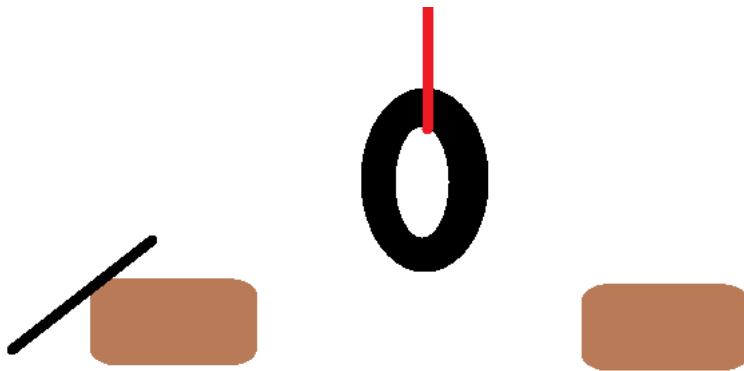
Tavoite: Tiimityöskentely, ongelmanratkaisu, luottamus

6. Tehtävänä on ylittää vaijeri hyödyntäen aloituspuuhun kiinnitettyä apuköyttä.

Tavoite: Ongelmanratkaisu, fyysisten rajojen löytäminen

Happosuo

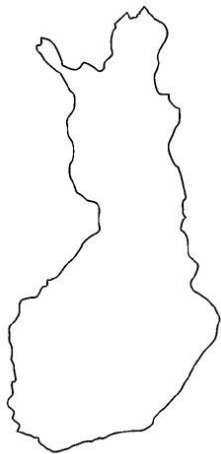
Sijainti:	Puistoalue A-rakennuksen ja Kasarmiinan välissä
Ryhmäkoko:	Max. 15 henkeä
Aika:	45 min.
Pedagoginen tavoite:	Yhteistyön ja kommunikoinnin kehittäminen sekä ongelmanratkaisutaitojen parantaminen.

Ohjeistus: Ryhmän tehtävänä on siirtyä tasanteelta toiselle hyödyntäen apuköydessä roikkuvaa rengasta ja lankkua. Lankku ja ryhmän jäsenet eivät saa osua maahan tasanteiden välisellä alueella tai ryhmä joutuu aloittamaan alusta. Suoritustyyli on vapaa, eli painotetaan yhteistyötä ja ongelmanratkaisukykyä. **Turvallisuushuomio:** Renkaalla ei saa keinua.

Reflektointi: Keskity reflektoinnissa ryhmän yhteistyöhön vaikuttaneisiin tekijöihin ja muodostuneisiin rooleihin. Koska suoritus tapahtuu korkealla ja epävakaalla alustalla, on myös hyvä huomioida erilaiset tuntemukset, kuten pelko ja siihen reagoiminen. Esimerkkejä purkukysymyksistä: ”Miltä tuntui toimia yhdessä tässä tehtävässä?”, ”Mitä havaintoja teitte ryhmän toiminnasta?”, ”Minkälaisia rooleja havaitsit ryhmässä?”, ”Minkälaisia tuntemuksia tehtävä herätti?”

Variointi: Haastavuutta voi muokata ryhmälle sopivaksi esimerkiksi kieltämällä puhumisen.

Suomen kartta

Sijainti:	C-rakennuksen ja X-rakennuksen välinen kuja
Ryhmäkoko:	Max. 30–35 henkeä
Aika:	n. 30min.
Pedagoginen tavoite:	Toisiin tutustuminen

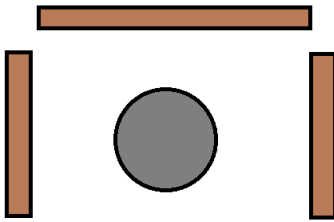
Ohjeistus: Ohjaaja antaa ryhmälle erilaisia tehtäviä, joissa ohjattavien on asetuttava eri kohtiin kartalla. Tehtäviä voi olla esimerkiksi: ”Missä olet syntynyt?”, ”Minne haluaisit matkustaa?” tai ”Lempi paikkasi Suomessa?”. Asetuttuaan jonnekin kartalle, ohjattavat keskustelevat lähellä olevien kanssa valitsemistaan paikoista. Ohjaaja voi kysellä joka tehtävän jälkeen ohjattavilta mihin he ovat asettuneet, jotta kaikki tutustuvat toisiinsa helpommin.

Turvallisuushuomio: Alusta voi olla liukas ja ryhmäkoko suuri, joten juoksemista vältettävä.

Reflektointi: Keskity käsittelemään ohjattavien tuntemuksia uutta kaupunkia ja Mikkelissä alkavia opiskeluita kohtaan.

Variointi: -

Tasapainopuomit/Nuotiopaikka

Sijainti: Puistoalue frisbeegolf-radan läheisyydessä

Ryhmäkoko: n. 30–35 henkeä

Aika: n. 30min.

Pedagoginen tavoite: Tutustuminen, luottamus, yhteistyö

Ohjeistus: Ohjaaja antaa ryhmälle erilaisia tehtäviä, joissa ohjattavien on asetettava tasapainopuomille tehtävien mukaisiin järjestyksiin. Järjestyä voi esimerkiksi iän, aakkosten tai pituuden mukaan.

Turvallisuushuomiot: Säävaraus, tasapainopuomit voivat olla sateella tai talvella liukkaita. Ohjaaja voi hyödyntää ryhmänjäseniä nuotiopaikan ja puomien välisellä alueella turvaajina kaatumisien varalta.

Reflektointi: Keskity käsittelemään ohjattavien tuntemuksia luottamuksesta ja havainnoista yhteistyötoimivuudesta. Esimerkkikysymyksiä: ”Millaisia tuntemuksia tämä aktiviteetti herätti?”, ”Mitä rooleja ryhmässä havaitsitte?”, ”Mikä johti tehtävän onnistumiseen/epäonnistumiseen?”

Nuotiopaikka soveltuu myös päätösreflektioon jos ryhmä on kiertänyt useampia elämyspuiston aktiviteetteja. Keskity tällöin kokonaisvaltaisesti aktiviteettien tavoitteiden täyttymiseen.

Variointi: Haastavuutta voi muokata ryhmälle sopivaksi esimerkiksi kieltämällä puhumisen.

Ryhmän voi tarvittaessa jakaa myös puoliksi, jolloin osa toimii tarkkailijoina ja osa suorittajina.

TURVALLISUUSSUUNNITELMA**TASAPAINOPUOMIT & NUOTIOPAikka****1. Yleistä**

Aktiviteetit sijaitsevat Mikkelin ammattikorkeakoulun kasarminkampuksella puistoalue frisbee-golf-radan vieressä, Patteristonkatu 3 Mikkeli.

Aktiviteetit on rakennettu noudattaen yleisiä leikkikenttästandardeja.

Aktiviteetissa toimitaan puomeilla, jotka eivät nouse yli 50 senttimetrin korkeudelle.

Aktiviteetin ohjaus ei vaadi erityistä koulutusta, mutta ohjaajalla tulee olla kokemusta tehtävästä sekä tiedostaa siihen liittyvät riskit.

2. Riskien hallinta

Ohjaajan tulee antaa selkeät ohjeet ymmärrettävällä kielellä (huomaa vaihto-opiskelijat). Turvallisuus-ohjeet ovat erityisen tärkeitä ja ne kerrataan tarvittaessa toiminnan aikana.

Levoton käyttäytyminen ohjeistuksen tai tehtävän aikana on vaaratekijä ja ohjaajan tulee varmistaa, että kaikki ovat kuulleet ja ymmärtäneet ohjeistuksen. Päihtynyttä henkilöä ei saa päästää suorittamaan tehtävää (huomaa esimerkiksi tuutoritoimintaan liittyvät bileet).

Ohjaaja tarkistaa asiakkaiden varustuksen myös ennen tehtävän alkua. Pitkät kaulakorut, avonaiset kengännauhat, vääränlaiset kengät (esim. korkokengät) yms. ovat turvallisuutta vaarantavia tekijöitä.

Ohjaaja tekee ennen tehtävän aloittamista myös pintapuolisen tarkistuksen aktiviteetille. Ympäristöstä poistetaan vaaralliset esineet (kepit, kivet, lasinsirut...).

On mahdollisuus, että ohjattava putoaa tasapainopuomeilta. Yleisin syy tähän on liukastuminen tai tasapainon menettäminen. Riski on kuitenkin kohtuullisen pieni. Turvallisuuden takia kaikki ylimääräinen liikehdintä radan sisällä ja välittömässä läheisyydessä pyritään estämään.

3. Onnettomuus- ja vaaratilanteet

- Ohjattaville painotetaan sääntöjen tärkeyttä
- Radan käyttäminen erityisen liukkaalla säällä voi aiheuttaa vaaratekijän (huomaa puomin päälle kerääntyvä jääkerros).
- Tulen kanssa täytyy noudattaa erityistä varovaisuutta (palovammat, vaatteiden syttyminen)

4. Avun hälytys

Ohjaajalla on oltava puhelin mukana mahdollisten onnettomuustilanteiden varalle. **Onnettomuustilanteessa otettava yhteys hätäkeskukseen 112.**

Pelastusyksikkö ohjataan ammattikorkeakoulun L-rakennukselle. Näiltä paikoilta järjestetään opastus paikalle. Osoite, joka annetaan pelastuslaitokselle on Patteristonkatu 3, 50100 Mikkeli.

Turvallisuussuunnitelmat & Riskianalyysit

Kohteen koordinaatit: **61°40'48.2"N 27°15'48.5"E**

Luetaan: 61 astetta, 40 piste 482 minuuttia pohjoista leveyttä ja 27 astetta, 15 piste 485 minuuttia itäistä pituutta.

5. Varustus

- Tukevat kengät
- Pitkälahkeiset housut suositeltavat
- Pitkät kaulanauhat tai huivit pyydetään poistamaan ennen harjoitusta tai piilottamaan ne vaatetuksen alle

6. Ohjaaja

- Matkapuhelin
- Mahdollinen ensiapupakkaus
- Ohjekortti

7. Ohjeet (liite: ohjekortti)

Ryhmälle käydään tässä dokumentissa käsiteltyt turvallisuusseikat läpi sekä annetaan perusohjeistus tehtävän suoritukseen (ks. ohjekortti)

8. Yhteystiedot

Mikkelin ammattikorkeakoulu
Patteristonkatu 3,
50100 Mikkelä
61°40'49.3"N 27°15'34.2"E

9. Riskianalyysiliite

TURVALLISUUSSUUNNITELMA**Suomen kartta & Ruudukko****1. Yleistä**

Aktiviteetit sijaitsevat Mikkelin ammattikorkeakoulun kasarminkampuksella, Patteristonkatu 3 Mikkeli.

Aktiviteetin ohjaus ei vaadi erityistä koulutusta, mutta ohjaajalla tulee olla kokemusta tehtävästä sekä tiedostaa siihen liittyvät riskit.

2. Riskien hallinta

Ohjaajan tulee antaa selkeät ohjeet ymmärrettävällä kielellä (huomaa vaihto-opiskelijat). Turvallisuus-ohjeet ovat erityisen tärkeitä ja ne kerrataan tarvittaessa toiminnan aikana.

Levoton käyttäytyminen ohjeistuksen tai tehtävän aikana on vaaratekijä ja ohjaajan tulee varmistaa, että kaikki ovat kuulleet ja ymmärtäneet ohjeistuksen.

Ohjaaja tarkistaa asiakkaiden varustuksen myös ennen tehtävän alkua. Pitkät kaulakorut, avonaiset kengännauhat, vääränlaiset kengät (esim. korkokengät) yms. ovat turvallisuutta vaarantavia tekijöitä.

Ohjaaja tekee ennen tehtävän aloittamista myös pintapuolisen tarkistuksen aktiviteetille. Ympäristöstä poistetaan vaaralliset esineet (kepit, kivet, lasinsirut...).

3. Onnettomuus- ja vaaratilanteet

- Ohjattaville painotetaan sääntöjen tärkeyttä
- Aktiviteetin käyttäminen erityisen liukkaalla säällä voi aiheuttaa vaaratekijän (huomaa jäinen maa).

4. Avun hälytys

Ohjaajalla on oltava puhelin mukana mahdollisten onnettomuustilanteiden varalle. **Onnettomuustilanteessa otettava yhteys hätäkeskukseen 112.**

Pelastusyksikkö ohjataan ammattikorkeakoulun A-rakennukselle. Näiltä paikoilta järjestetään opastus paikalle. Osoite, joka annetaan pelastuslaitokselle on Patteristonkatu 3, 50100 Mikkeli.

Kohteen koordinaatit: **61°40'48.1"N 27°15'40.1"E**

Luetaan: 61 astetta, 40 piste 481 minuuttia pohjoista leveyttä ja 27 astetta, 15 piste 401 minuuttia itäistä pituutta.

5. Varustus

- Tukevat kengät
- Pitkälahkeiset housut suositeltavat

Turvallisuussuunnitelmat & Riskianalyysit

- Pitkät kaulanauhat tai huivit pyydetään poistamaan ennen harjoitusta tai piilottamaan ne vaatetuksen alle

6. Ohjaaja

- Matkapuhelin
- Mahdollinen ensiapupakkaus
- Ohjekortti

7. Ohjeet (liite: ohjekortti)

Ryhmälle käydään tässä dokumentissa käsiteltyt turvallisuusseikat läpi sekä annetaan perusohjeistus tehtävän suoritukseen (ks. ohjekortti)

8. Yhteystiedot

Mikkelin ammattikorkeakoulu
Patteristonkatu 3,
50100 Mikkelä
61°40'49.3"N 27°15'34.2"E

9. Riskianalyysiliite

TURVALLISUUSSUUNNITELMA**ZIGZAG****1. Yleistä**

Aktiviteetit sijaitsevat Mikkelin ammattikorkeakoulun kasarminkampuksella puistoalue frisbee-golf-radan vieressä, Patteristonkatu 3 Mikkeli.

Aktiviteetit on rakennettu noudattaen yleisiä leikkikenttästandardeja.

Aktiviteeteissa toimitaan lankuilla, jotka eivät nouse yli 50 senttimetrin korkeudelle.

Aktiviteetin ohjaus ei vaadi erityistä koulutusta, mutta ohjaajalla tulee olla kokemusta tehtävästä sekä tiedostaa siihen liittyvät riskit.

2. Riskien hallinta

Ohjaajan tulee antaa selkeät ohjeet ymmärrettävällä kielellä (huomaa vaihto-opiskelijat). Turvallisuus-ohjeet ovat erityisen tärkeitä ja ne kerrataan tarvittaessa toiminnan aikana.

Levoton käyttäytyminen ohjeistuksen tai tehtävän aikana on vaaratekijä ja ohjaajan tulee varmistaa, että kaikki ovat kuulleet ja ymmärtäneet ohjeistuksen. Päihtynyttä henkilöä ei saa päästää suorittamaan tehtävää (huomaa esimerkiksi tuutortoimintaan liittyvät bileet).

Ohjaaja tarkistaa asiakkaiden varustuksen myös ennen tehtävän alkua. Pitkät kaulakorut, avonaiset kengännauhat, vääränlaiset kengät (esim. korkokengät) yms. ovat turvallisuutta vaarantavia tekijöitä.

Ohjaaja tekee ennen tehtävän aloittamista myös pintapuolisen tarkistuksen aktiviteetille. Ympäristöstä poistetaan vaaralliset esineet (kepit, kivet, lasinsirut...).

On mahdollisuus, että ohjattava putoaa lankuilta. Yleisin syy tähän on liukastuminen tai tasapainon menettäminen. Riski on kuitenkin kohtuullisen pieni. Turvallisuuden takia kaikki ylimääräinen liikehdintä radan sisällä ja välittömässä läheisyydessä pyritään estämään.

3. Onnettomuus- ja vaaratilanteet

- Ohjattaville painotetaan sääntöjen tärkeyttä
- Radan käyttäminen erityisen liukkaalla säällä voi aiheuttaa vaaratekijän (huomaa lankun päälle kerääntyvä jääkerros).

4. Avun hälytys

Ohjaajalla on oltava puhelin mukana mahdollisten onnettomuustilanteiden varalle. **Onnettomuustilanteessa otettava yhteys hätäkeskukseen 112.**

Pelastusyksikkö ohjataan ammattikorkeakoulun L-rakennukselle. Näiltä paikoilta järjestetään opastus paikalle. Osoite, joka annetaan pelastuslaitokselle on Patteristonkatu 3, 50100 Mikkeli.

Turvallisuussuunnitelmat & Riskianalyysit

Kohteen koordinaatit: **61°40'48.2"N 27°15'48.5"E**

Luetaan: 61 astetta, 40 piste 482 minuuttia pohjoista leveyttä ja 27 astetta, 15 piste 485 minuuttia itäistä pituutta.

5. Varustus

- Tukevat kengät
- Pitkälahkeiset housut suositeltavat
- Pitkät kaulanauhat tai huivit pyydetään poistamaan ennen harjoitusta tai piilottamaan ne vaatetuksen alle

6. Ohjaaja

- Matkapuhelin
- Mahdollinen ensiapupakkaus
- Ohjekortti

7. Ohjeet (liite: ohjekortti)

Ryhmälle käydään tässä dokumentissa käsiteltyt turvallisuusseikat läpi sekä annetaan perusohjeistus tehtävän suoritukseen (ks. ohjekortti)

8. Yhteystiedot

Mikkelin ammattikorkeakoulu
Patteristonkatu 3,
50100 Mikkelä
61°40'49.3"N 27°15'34.2"E

9. Riskianalyysiliite

TURVALLISUUSSUUNNITELMA**Alaköysirata, Surffaus, Happosuo****1. Yleistä**

Aktiviteetit sijaitsevat Mikkelin ammattikorkeakoulun kasarminkampuksella A-rakennuksen ja Kasarmina-ravintolan välissä, Patteristonkatu 3 Mikkeli.

Aktiviteetit on rakennettu noudattaen yleisiä leikkikenttä standardeja.

Aktiviteeteissa on alaköysivaijeri, joka ei nouse yli 50 senttimetrin korkeudelle.

Aktiviteetin ohjaus ei vaadi erityistä koulutusta, mutta ohjaajalla tulee olla kokemusta tehtävästä sekä tiedostaa siihen liittyvät riskit.

2. Riskien hallinta

Ohjaajan tulee antaa selkeät ohjeet ymmärrettävällä kielellä (huomaa vaihto-opiskelijat). Turvallisuus-ohjeet ovat erityisen tärkeitä ja ne kerrataan tarvittaessa toiminnan aikana.

Levoton käyttäytyminen ohjeistuksen tai tehtävän aikana on vaaratekijä ja ohjaajan tulee varmistaa, että kaikki ovat kuulleet ja ymmärtäneet ohjeistuksen. Päihtynyttä henkilöä ei saa päästää suorittamaan tehtävää (huomaa esimerkiksi tuutortoimintaan liittyvät bileet). Vaijerilla ei saa pomppia.

Ohjaaja tarkistaa asiakkaiden varustuksen myös ennen tehtävän alkua. Pitkät kaulakorut, avonaiset kengännauhat, vääränlaiset kengät (esim. korkokengät) yms. ovat turvallisuutta vaarantavia tekijöitä.

Ohjaaja tekee ennen tehtävän aloittamista myös pintapuolisen tarkistuksen aktiviteetille. Ympäristöstä poistetaan vaaralliset esineet (kepit, kivet, lasinsirut...) sekä tarkistetaan vaijereiden kunto. Rikkinäinen tai rispaantunut vaijeri voi aiheuttaa vaaratilanteen eikä sellaista osuutta radasta saa käyttää tällöin.

On mahdollisuus, että ohjattava putoaa vaijerilta. Yleisin syy tähän on liukastuminen. Riski on kuitenkin kohtuullisen pieni. Turvallisuuden takia kaikki ylimääräinen liikehdintä radan sisällä ja vaijereiden välittömässä läheisyydessä pyritään estämään.

3. Onnettomuus- ja vaaratilanteet

- Ohjattaville painotetaan sääntöjen tärkeyttä
- Radankäyttäminen erityisen liukkaalla säällä voi aiheuttaa vaaratekijän (huomaa vaijerin tai lankun päälle kerääntyvä jääkerros).

4. Avun hälytys

Ohjaajalla on oltava puhelin mukana mahdollisten onnettomuustilanteiden varalle. **Onnettomuustilanteessa otettava yhteys hätäkeskukseen 112.**

Turvallisuussuunnitelmat & Riskianalyysit

Pelastusyksikkö ohjataan Ravintola Kasarminan viereen tai prikaatinkadulle A-rakennuksen viereen. Näiltä paikoilta järjestetään opastus paikalle. Osoite, joka annetaan pelastuslaitokselle on Patteristonkatu 3, 50100 Mikkeli.

Kohteen koordinaatit: **61°40'45.6"N 27°15'37.8"E**

Luetaan: 61 astetta, 40 piste 456 minuuttia pohjoista leveyttä ja 27 astetta, 15 piste 378 minuuttia itäistä pituutta.

5. Varustus

- Tukevat kengät
- Pitkälahkeiset housut suositeltavat
- Pitkät kaulanauhat tai huivit pyydetään poistamaan ennen harjoitusta tai piilottamaan ne vaatetuksen alle

6. Ohjaaja

- Matkapuhelin
- Mahdollinen ensiapupakkaus
- Ohjekortti

7. Ohjeet (liite: ohjekortti)

Ryhmälle käydään tässä dokumentissa käsitellyt turvallisuusseikat läpi sekä annetaan perusohjeistus tehtävän suoritukseen (ks. ohjekortti)

8. Yhteystiedot

Mikkelin ammattikorkeakoulu
Patteristonkatu 3,
50100 Mikkeli
61°40'49.3"N 27°15'34.2"E

9. Riskianalyysiliite

LIITE 2.

Turvallisuussuunnitelmat & Riskianalyysit

Riskianalyysi (leiri-, elämys- ja seikkailukasvatukselliseen toimintaan)			
Tapahtuma / Toiminta: Tasapaino- puomit/Nuotiopaikka			
Laatija:	Nimi Juho Niko	Liikavainio Kaunisto	Puhelin 0408471201 0407035980
Toiminta-alue / paikka: Mikkelin am- mattikorkeakoulu, 50100 Mikkeli			
Laatimispäivämäärä: 4.9.2016 Mikkeli			

Vaaraa aiheuttava tilanne / toiminta / asia..	Mahdollinen seuraus	Vakavuus (1-5)	Todennäköisyys (1-5)	Varautuminen (miten poistat riskin, vältät vaaraa?)	Toimintaohje hätätilanteessa
Jäinen pinta	Liukastuminen	3	2	Säävaraus aktiviteetin käyttöön ja ohjeistuksessa painotetaan rauhallista toimintaa	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen
Juokseminen aktiviteetin aikana	Törmäys, kaatuminen	2	1	Ohjaaja painottaa rauhallista toimintaa	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen
Tasapainon menettäminen	Nirhaumat, haavat, mustelmat, venähdykset, tulisiaan osuminen	3	3	Ohjaaja asettaa spottaajat tulisiaan ympärille ja painottaa rauhallista toimintaa	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen
Väärä suoritustapa/ohjaajan uhmaaminen	Kaatuminen	3	1	Ohjaaja kertoo tärkeät turvallisuusohjeet sekä kertoo ne tarvittaessa tehtävän aikana, ohjaaja poistaa väärin käyttäytyvän henkilön paikalta	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen
Vaarallisia esineitä ympäristössä	Osuminen esineisiin kaatumistilanteessa	2	4	Ohjaaja tarkastaa alueen ennen toiminnan aloittamista ja poistaa alueelta ylimääräiset esineet	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen
Tuli	Palovammat, vaatetuksen sytyminen	2	3	Sammutusveden varaaminen Rauhallinen toiminta Kylmäpakkaus mukaan	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen
Savun hengittäminen	Päänsärky	1	1	Pysytään riittävän kaukana savusta ja tulesta	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen
Puukon käsittely	Haavat	2	2	Ohjaaja ohjeistaa käyttämään puukkoa turvallisesti	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen

LIITE 2.**Turvallisuussuunnitelmat & Riskianalyysit**

Riskianalyysi (leiri-, elämys- ja seikkailukasvatukselliseen toimintaan)		
Tapahtuma / Toiminta: Suomen kartta		
Laatija:	Nimi Juho Niko	Puhelin 0408471201 0407035980
Toiminta-alue / paikka: Mikkelin ammattikorkeakoulu, 50100 Mikkeli		
Laatimispäivämäärä: 4.9.2016 Mikkeli		

Vaaraa aiheuttava tilanne / toiminta / asia..	Mahdollinen seuraus	Vakavuus (1-5)	Todennäköisyys (1-5)	Varautuminen (miten poistat riskin, vältät vaaraa?)	Toimintaohje hätätilanteessa
Jäinen pinta	Liukastuminen	3	2	Säävaraus aktiviteetin käyttöön ja ohjeistuksessa painotetaan rauhallista toimintaa	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen
Juokseminen aktiviteetin aikana	Törmäys, kaatuminen	2	1	Ohjaaja painottaa rauhallista toimintaa	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen

LIITE 2.**Turvallisuussuunnitelmat & Riskianalyysit**

Riskianalyysi (leiri-, elämys- ja seikkailukasvatukselliseen toimintaan)		
Tapahtuma / Toiminta: Ruudukko (Polkulanabyrintti/Miinakenttä)		
Laatija:	Nimi Juho Niko	Liikavainio Kaunisto Puhelin 0408471201 0407035980
Toiminta-alue / paikka: Mikkelin ammattikorkeakoulu, 50100 Mikkeli		
Laatimispäivämäärä: 4.9.2016 Mikkeli		

Vaaraa aiheuttava tilanne / toiminta / asia..	Mahdollinen seuraus	Vakavuus (1-5)	Todennäköisyys (1-5)	Varautuminen (miten poistat riskin, vältät vaaraa?)	Toimintaohje hätätilanteessa
Jäinen pinta	Liukastuminen	3	2	Säävaraus aktiviteetin käyttöön ja ohjeistuksessa painotetaan rauhallista toimintaa	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen
Juokseminen aktiviteetin aikana	Törmäys, kaatuminen	2	1	Ohjaaja painottaa rauhallista toimintaa	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen
Sokkona kulkeminen	Törmäys, kaatuminen	2	2	Joku ohjaa sokkona olevan liikku mista	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen

LIITE 2.**Turvallisuussuunnitelmat & Riskianalyysit**

Riskianalyysi (leiri-, elämys- ja seikkailukasvatukselliseen toimintaan)		
Tapahtuma / Toiminta: ZigZag		
Laatija:	Nimi Juho Niko	Liikavainio Kaunisto Puhelin 0408471201 0407035980
Toiminta-alue / paikka: Mikkelin ammattikorkeakoulu, 50100 Mikkeli		
Laatimispäivämäärä: 4.9.2016 Mikkeli		

Vaaraa aiheuttava tilanne / toiminta / asia..	Mahdollinen seuraus	Vakavuus (1-5)	Todennäköisyys (1-5)	Varautuminen (miten poistat riskin, vältät vaaraa?)	Toimintaohje hätätilanteessa
Jäinen pinta	Liukastuminen	3	2	Säävaraus aktiviteetin käyttöön ja ohjeistuksessa painotetaan rauhallista toimintaa	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen
Juokseminen aktiviteetin aikana	Törmäys, kaatuminen	2	1	Ohjaaja painottaa rauhallista toimintaa	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen
Tasapainon menettäminen	Nirhaumat, haavat, mustelmat, venähdykset, tulusijaaan osuminen	3	3	Ohjaaja asettaa spottaajat tulusijaa ympärille ja painottaa rauhallista toimintaa	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen
Väärä suoritustapa/ohjaajan uhmaaminen	Kaatuminen	3	1	Ohjaaja kertoo tärkeät turvallisuusohjeet sekä kertoo ne tarvittaessa tehtävän aikana, ohjaaja poistaa väärin käyttäytyvän henkilön paikalta	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen
Vaarallisia esineitä ympäristössä	Osuminen esineisiin kaatumistilanteessa	2	4	Ohjaaja tarkastaa alueen ennen toiminnan aloittamista ja poistaa alueelta ylimääräiset esineet	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen
Lankun osuminen ohjattavaan	Mustelmat, nirhaumat, pään alueelle osuessa jopa aivotärähdys	3	3	Ohjaaja painottaa rauhallista ja toisia huomioivaa työskentelyä. Erityishuomio lankun kanssa toimiessa, myös tarkkailijat	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen
Raajojen puristukseen jääminen	Mustelmat, hiusmurtumat	2	3	Rauhallinen toiminta	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen

LIITE 2.

Turvallisuussuunnitelmat & Riskianalyysit

Riskianalyysi (leiri-, elämys- ja seikkailukasvatukselliseen toimintaan)		
Tapahtuma / Toiminta: Alaköysirata, Surffausta, Happosuo		
Laatija:	Nimi Juho Niko	Liikavainio Kaunisto Puhelin 0408471201 0407035980
Toiminta-alue / paikka: Mikkelin ammattikorkeakoulu, 50100 Mikkeli		
Laatimispäivämäärä: 4.9.2016 Mikkeli		

Vaaraa aiheuttava tilanne / toiminta / asia..	Mahdollinen seuraus	Vakavuus (1-5)	Todennäköisyys (1-5)	Varautuminen (miten poistat riskin, vältät vaaraa?)	Toimintaohje hätätilanteessa
Liukastuminen	Raajan tai pään satuttaminen	3	3	Huomioidaan sää, noudatetaan varovaisuutta ja tehdään vain sallittuja asioita, ohjaaja tarkistaa vaijerin jään varalta	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen
Raajan raapaisu vaijeriin	Nirhauma, haava tai mustelma	1	3	Noudatetaan varovaisuutta ja tehdään vain sallittuja asioita	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen
Vaarallisia esineitä ympäristössä	Osuminen esineisiin kaatumistilanteessa	2	4	Ohjaaja tarkastaa alueen ennen toiminnan aloittamista ja poistaa alueelta ylimääräiset esineet	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen
Tasapainon menettäminen	Nirhaumat, haavat, mustelmat, venähdykset, tukiköyteen osuminen	3	3	Ohjaaja kehottaa päästämään irti tukinarusta ja muista henkilöistä jos ohjattava huomaa tasapainon menevän, kehoitetaan varovaisuuteen	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen
Väärä suoritustapa/ohjaajan uhmaaminen	Kaatuminen	2	1	Ohjaaja kertoo tärkeät turvallisuusohjeet sekä kertoo ne tarvittaessa tehtävän aikana, ohjaaja poistaa väärin käyttäytyvän henkilöön paikalta	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen
Väärällä alueella oleskelu	Ohjattavan kaatuminen toisen päälle	2	2	Ohjaaja määrittää sallitut alueet ja tarkkailee ryhmää toiminnan aikana	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen
Apuköysien heittäminen	Apuköyden osuminen pään alueelle	2	2	Ohjaaja painottaa rauhallista ja toisia huomioivaa työskentelyä	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen
Renkaalta putoaminen	Nirhaumat, venähdykset, pään seudun iskut	2	3	Ohjaaja painottaa rauhallista ja toisia huomioivaa työskentelyä.	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen
Lankun osuminen ohjattavaan	Mustelmat, nirhaumat, pään alueelle osuessa jopa aivotärähdys	3	3	Ohjaaja painottaa rauhallista ja toisia huomioivaa työskentelyä. Erityishuomio lankun kanssa toimiessa, myös tarkkailijat	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen

LIITE 2.**Turvallisuussuunnitelmat & Riskianalyysit**

Vaaraa aiheuttava tilanne / toiminta / asia..	Mahdollinen seuraus	Vakavuus (1-5)	Todennäköisyys (1-5)	Varautuminen (miten poistat riskin, vältät vaaraa?)	Toimintaohje hätätilanteessa
Kaulahuivin tai muun irrallisen vaateen tarttuminen rakenteisiin	Kaatuminen, kuristuminen	3	1	Varusteiden tarkistus ja tarkka ohjeistus	Tilanteen edellyttämä ensiapu ja mahdollinen avun soittaminen